

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

ראש השנה
לחסידות

גליון חגיגי

כדי לחבר את הצדיק עם הרשע, לא מספיקה רק שפלות.
בשביל החיבור הזה צריך גם תשובה.
כדי להכליל בתיקון הרשע צריך לעשות תשובה.
החיבור הזה, השלום, שגם הוא נדרש בדור שלנו,
הוא חיבור של צדיקים עם בעלי תשובה,
כולל גרים, בעלי התשובה של המהפכה הרביעית.

[מתוך השיעור 'גדול השלום']

וישב תשפ"ה

וישב ה'תשפ"ה

25
הסיפור החסידי
 תשובת הקבצן
 המגיד ממעזריטש

28
מענות ותשובות
 תשובות הרב לשואלים
 התחלת לימוד תניא, חיזוק ללימוד
 חסידות והתלבטות על מעבר ישיבה

29
פאצור ד'לדק'ס
מע'נתי'ד!
 ר'זי יספר לנו על י"ט בכסלו –
 ראש השנה לחסידות

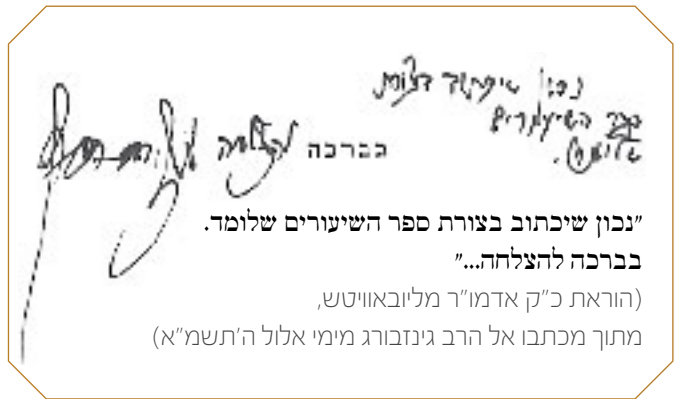
05
"פדה בשלום נפשי"
 נקודה מעובדת
 גדולה החסידות שמביאה שלום לעולם

06
גדול השלום
 שלום בין המאמינים
 ושלום עם הרשעים
 חיבור בין צדיקים וחיבור בין
 יעקב ועשו מתוך אמונה ושפלות

18
"בשמחה תצאו ובשלום תובלון"
 התוועדות יט כסלו תשפ"ב
 ספירת היסוד –
 המתח בין הצדיק והרשע

העלון מופק ע"י עמותת
 אוהבים להיות יהודים.
 לקבלת השיעורים במייל
 ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
 עריכה: אביב מויאל
 עיצוב: דעה צ'א אביחיל
 מערכת: הרב יוסף פלאי,
 בעד יעקבי ואיתאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם־
 זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רוה

הקדמת המערכת

שבת שלום וחג גאולה שמח לכל בית ישראל ובתוכם לקוראי עלון **נפלאות**. לפניכם גליון לשבת פרשת וישב וחג הגאולה י"ט כסלו, מלא בכל טוב עם **מתיקות וחיות חסידיים. השבוע בגליון:**

שני שיעורים בחלק הפותח של הגליון: האחד, **שיעור מיוחד על מעלת השלום** מליל שבת וישלח בכפר חב"ד. ומשנהו, חלק הארי של **התוועדות י"ט כסלו תשפ"ב** – זה הזמן לחמם מנועים לקראת ההתוועדות הגדולה במוצאי שבת.

בשיעור הראשון, שנמסר לבנות **תיכון יעלת חן ותיכון תפארת חיה'מושקא** – **גדול השלום** – פתח הרב בעיני **אקטואלי בסיפור** מופלא על ה'**בת עין'** (בעל ההילולא של י"ב כסלו) ומשם עבר ללימוד **תורה'אור על הפרשה** כשהחוט החורז את כל השיעור הוא **מעלת השלום** – **בין הצדיקים וגם בינם לבין הרשעים** – מתוך **אמונה ושפלות**. שיעור מלא ביסודות **חסידיים** והכנה דרבה ל"ט כסלו.

השיעור השני – "בשמחה תצאו ובשלום תובלון" – הינו נתח עסיסי **מהתוועדות י"ט כסלו** לפני שלש שנים, **נוגע** בהשגחה פרטית **בנושאים קרובים מאד** לשיעור הראשון – **שמחה, שלום וחיבור בין הצדיק והרשע** בדרשת המגיד לתחלת פרשת השבוע.

במדור **הסיפור החסידי** תוכלו לקרוא על **בעל ההילולא של י"ט כסלו** – **המגיד ממעזריטש**. ובמדור **לילדים'** רזי יסביר לנו על **מעלתו של ראש השנה לחסידות**. גם במדור **מענות ותשובות** תוכלו לקרוא **מענות ברוח חג החגים**.

שימו לב גם ל**יקול קורא'** בעמוד הבא, שמאתגר אתכם **ליזום** שנת חסידות חדשה וטובה באמת!

וכמובן, **ההתוועדות הגדולה במוצאי שבת!** מחכים לראות את כולכם **יחד עם פנים חדשות**. פרטים ב**מודעה בגב הגליון**.

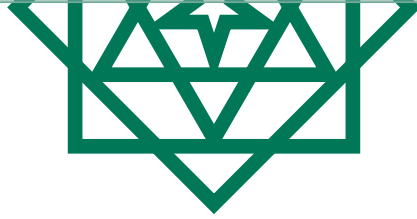
שבת שלום ומבורך,

לשנה טובה בלימוד החסידות ובדרכי החסידות נכתב ונחתם,

המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת מקץ הבעל"ט:

נ"ך יומי – עזרא פרק י, נחמיה פרקים א'ז; משנה – בבא מציעא פרק ה.

קול קורא

יוזמות להפצת והגשמת תורת הרב יצחק גינזבורג שליט"א

לקראת שנת החסידות החדשה, אנו שמחים לפתוח שערים
לכל מי שחפץ לפעול להפצת והגשמת תורת הרב.

בין אם מדובר בהפצת תורת החסידות,
יישום תורת הנפש,
מהפכה רביעית,
פיתוח תכנים בתחום הזוגיות והמשפחה,
יוזמות חינוכיות,
קידום רעיון מלכות ישראל,
יצירה מוזיקלית יהודית,
או כל תחום אחר המושפע ומואר מתורתו של הרב -
נשמח לשמוע על היוזמה שלכם,
ולבדוק אפשרות לסייע לה כלכלית.

אם יש בידכם רעיון משמעותי
שתמיכה כספית תוכל לסייע בהוצאתו מן הכח אל הפועל,
אנא שלחו אלינו למייל kerenmasich@gmail.com

< תיאור קצר על עצמכם
< פירוט היוזמה המוצעת והשפעתה המצופה

"כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"
בברכת הצלחה רבה והפצת מעיינות החסידות חוצה!

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

"פדה בשלום נפשי"

חדשה" המגלה את האמונה בה' נושא ההפכים – "תורה של עולם הזה הבל היא בפני תורתו של משיח", וכשמתגלה הארה מתורתו של משיח יש בה כח לאחד את כל הדעות הסותרות. השפלות המוחלטת, האמונה שלמעלה מהשכל וגילוי האור של תורת-משיח הם כולם יסודות דרך

החסידות, הבאה לעשות שלום בעולם. השלום מתחיל מלמעלה, מישוב עמוק של המחלוקות בין גדולי וצדיקי ישראל, אבל הוא צריך לחלחל מטה-מטה – להגיע לשלום בין כל שלומי אמוני ישראל, להתפשט גם לחיבור בין צדיקים ורשעים ולהגיע עד לחיבור בין ישראל לעמים, שלום בין יעקב ועשו, בין הקדש והחול, בין התורה והמדע וכיו"ב. עולם שלם צריך להכיל בשלום את כל הדעות, וגם את כל עוצמות-התהו שנפלו אל מחוץ לתחום הקדושה. בשביל השלום הזה, אי אפשר להסתפק רק באמונה ושפלות – נדרשת גם עבודת התשובה, החזרה של מי שנפל והתרחק להתכלל בקדש. ובאמת, החסידות היא-היא תנועת התשובה – היא מאמינה במעלת נשמתו גם של מי שנראה רחוק, בשרש הקדוש של התופעות החשוכות ביותר, ועם זאת תובעת גם מהצדיקים לעשות תשובה, מתוך הכרה בחסרונותיהם ולקחת אחריות על פגמי המציאות כולה.

בראש השנה לחסידות נתחזק באמונה הטהורה; נעמיק בלימוד התורה החדשה, המאירה את העולם באור חדש ונושא-הפכים; נוזה את הטוב גם במי שנראה שעומד בצד שכנגד, את ההשגחה הפרטית ואת השרש הקדוש של כל המציאות; נתחזק בתשובה אישית וציבורית, מתוך שמחה ובטחון, וכך נתקדם כולנו יחד אל הגאולה האמתית והשלמה – "פדה בשלום נפשי"!

אדמו"ר הזקן כותב על הגאולה שלו מהמאסר בי"ט כסלו: "כשקריתי בספר תהלים בפסוק 'פדה בשלום נפשי', קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו, יצאתי בשלום מה' שלום". החסידות חרטה על דגלה את השמחה בעבודת ה', שבכחה להוציא את האדם מכל המיצרים וההגבלות, אך תכליתה היא השלום – "כי בשמחה תצאו [מהמאסר] ובשלום תובלון [לגאולה האמתית והשלמה]".

המחלוקת, שנובעת מתוך פירוד לבבות וקבלת לשון הרע, היא שרש הגלות. השלום, מתוך הכרת האמת שיש בכל הדעות ויצירת חיבור והתכללות ביניהן, הוא מפתח הגאולה. המשימה המיוחדת של דורנו, כדי להביא את המשיח, היא החיבור בין כל המאמינים. חיבור זה תלוי ביכולת להאמין בשיטתי ולהתמסר אליה בשלמות ובתוקף, מבלי לאבד את הכבוד, האהבה אל כל גדולי ישראל וצדיקי הדורות ואת היכולת ללמוד מכולם.

כדי לעשות שלום ולחבר בין דעות שונות נדרשת, לכל לראש, שפלות – מי שמתנשא בהכרח 'תופס צד', ורק מי שנמצא בתכלית השפלות יכול לראות את הטוב והיפי שבכולם, ללמוד מהם ולהביא אותם לעמק-השוה. ועוד, בשכל האנושי המוגבל לא ניתן לשאת הפכים, וכשיש מחלוקת בין דעות סותרות נראה שהצדק עם האחת וממילא השניה טועה. כדי לפשר בין דעות הפוכות צריך לגלות אור חדש, "תורה

גדול השלום

קיצור מהלך השיעור

בליל שבת האחרון נמסר שיעור מיוחד ועמוק – וגם גדוש היסטוריה יהודית – לבנות כתה ט' בתיכון יעלת חן ובתיכון תפארת חיה מושקא. השיעור פתח בסיפור מופלא על בעל ה"בת עין", שיום ההילולא שלו חל בערב שבת, עם הלקחים האקטואליים הנלמדים ממנו (פרק א), והמשיך ללימוד מעמיק בתורה־אור על הפרשה, העוסק ביחוד בין יעקב ועשו (שחלקים ממנו נכנסו לפרק ב). את הכל חורזת מעלת השלום, החיבור בין הצדיקים המשתלשל בסופו של דבר גם לחיבור יעקב ועשו, חיבור הצדיקים והרשעים שהופכים לבעלי־תשובה, הכל מתוך אמונה ושפלות, יסודות דרך החסידות. השיעור מהווה הכנה טובה לראש השנה לחסידות, בו "פדה בשלום נפשי".

א. שלום בין הצדיקים הילולת ה"בת עין"

ביום ששי, י"ב כסלו, היה יום ההילולא של צדיק גדול – רבי אברהם־דוב מאווריטש, בעל ה"בת עין". הוא היה תלמיד של רבי מנחם־נחום מטשרנוביל, בעל ה"מאור עינים", המבוגר בין תלמידי הרב המגיד ממעזריטש, ואחר כך מעין תלמיד־חבר של בנו, רבי מרדכי מטשרנוביל. כאשר כתוב בספר שלו 'שמעתי מהמגיד' הכוונה היא לרבי נחום מטשרנוביל, ולא למגיד ממעזריטש.

רבי אברהם־דוב נולד בשנת תק"כ, שנת ההסתלקות של מורנו הבעל שם טוב – כך

שהיה צעיר ב־15 שנה מאדמו"ר הזקן, צעיר תלמידי המגיד, שגם היה חבר טוב מאד של רבו של רבי אברהם־דוב, רבי נחום מטשרנוביל. מסופר^א שהם היו נוסעים זה אל זה פעם בשנה להתוועד יחד. המגיד ממעזריטש אמר שפעל שמישיח יצא מיוצאי חלציו – או מהגדול שבתלמידים או מהקטן שבהם. בעקבות זאת, בהנחה שהכי טוב שיצא משניהם יחד, אדמו"ר הזקן דאג להשתדך עם רבי נחום – הנכדה שלו התחתנה עם נכד של רבי נחום מטשרנוביל (ויש

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שבת וישלח תשפ"ה – כפ"ח.

א קונטרס תולדות אדם.

מיד כשהוא עלה לארץ הוא התקבל כמנהיג של החסידים כאן - 'מרא דארעא ישראל'

את החסידות בפולין היה בעיקר רבי אלימלך מליז'נסק ותלמידיו אחריו. מי שהיה האריך ימים בין התלמידים המרכזיים שלו היה ה"אוהב ישראל", דער אפטער רב (רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא, שלאחר הסתלקות

רבי ברוך ממז'יבוז נכד הבעל שם טוב עבר לכהן במז'יבוז, עיר הבעל שם טוב וערש החסידות), שנחשב לזקן האדמו"רים של הדור. הוא סבר ש"כבד אלהים הסתר דבר"¹ ועם כל האהבה שלו ליהודים פשוטים (כדרך הבעל שם טוב) אין לגלות להם רזי תורה (גילוי שעלול להביא אותם לידי הגשמת אלקותו ית' ח"ו). משום כך הוא התנגד מאד לשיטת חב"ד וגם לשיטת ברסלב. הוא נפטר בשנת תקפ"ה. אחריו היו שלשה צדיקים שנחשבו כגדולי הצדיקים של החסידות בפולין. שנים מהם כולן בטח מכירות – רבי מרדכי מטשרנוביל, שכבר הזכרנו, והרה"ק רבי ישראל מרוז'ין. השלישי אולי פחות מוכר לכן, אבל הצדיקים הגדירו אותו כ"מנהיג הדור"² – רבי משה-צבי מסאווראן. הוא היה תלמיד של הסבא משפולי וגם היה אצל רבי לוי יצחק מברדיטשוב, בעל ה"קדושת לוי", וגם אצל ה"אוהב ישראל".

ידוע בעולם שהיתה מחלוקת די חריפה בין הסבא משפולי לרבי נחמן מברסלב. אדמו"ר הזקן היה יד יד טוב של שניהם. באופן אישי, הוא צדד יותר בדעתו של רבי נחמן במחלוקת³, אבל הוא לא יכל לפרסם זאת כדי לא לפגוע בידיות שלו עם הסבא משפולי⁴. במשך רוב השנים רבי משה-צבי מסאווראן לא הביע את

אומרים שהרבי הוא גם צאצא של השידוך הזה)⁵. השנים של רבי אברהם-דוב כמנהיג החסידים בארץ היו במקביל לאדמו"ר הצמח-צדק. בחב"ד, רבי הלל מפאריטש, לפני שהגיע לאדמו"ר האמצעי, היה קשור אליו (וגם לרבי מרדכי מטשרנוביל) – ועד סוף ימיו הוא הזכיר אותו ביראה ובכבוד גדול⁶.

רבי אברהם-דוב עלה לארץ בגיל שבעים, וחי כאן עוד עשר שנים, עד שהסתלק בשנת תר"א. מיד כשהוא עלה לארץ הוא התקבל כמנהיג של החסידים כאן – 'מרא דארעא ישראל', כמו מרא דאתרא. במובן הזה, הוא היה הממשיך של רבי מנחם מענדל מויטבסק, בעל "פרי הארץ", שעמד בראש העליה החסידית הראשונה לארץ. גם במובן הפנימי, כל דרך עבודת ה' שלו, מה שהוא מלמד ב"בת עין", היא שפלות מאד-מאד – כמו הדרך של רבי מענדל'ע מויטבסק שרואים ב"פרי הארץ". השפלות הזו היא המדה המיוחדת של ארץ ישראל⁷. הוא היה בארץ בזמן הרעש הגדול שהיה בצפת, ויש סיפור מפורסם שהוא אמר לכל מי שהיה בבית המדרש להצמד אליו – רק מי שעמד לידו ניצל... אחרי הרעש, וקשיים נוספים בהמשך, היתה מחשבה של החסידים בצפת לעזוב את העיר, אבל הוא התעקש שצריכים להשאר שם. בזכותו נשאר לנו הישוב היהודי בצפת.

בגלל הקשר המיוחד שלו לחסידות בארץ ישראל אנחנו אוהבים לדבר עליו.

המחלוקת על רבי נחמן מברסלב

כדי להבין את הסיפור שאנחנו רוצים לספר עליו, צריך עוד קצת רקע על התקופה: אחרי הסתלקות הרב המגיד ממעזריטש מי שהנהיג

ה משלי כה, ב.
1 ראה גם בנכתב אודותיו ב'דור דעה' (בערכו וכן בערך רבי צבי הירש מזידיטשוב).

2 מזכרת שם הגדולים ח"א עטרת ישראל.

3 ראה בית רבי ח"א פכ"ה הערה מד.

4 ראה תשורה ווילשאנסקי-רוזנבלט (תש"ע) עמ' 49. וראה באריכות פ"ד בשיעור מוצאי יו"כ (נדפס בגליון בראשית) תשפ"ב על הקשרים ביניהם.

ב ראה קיצור תולדות חב"ד דור ב.

ג פלח הרמון, הצעת המוציא לאור, בהערה.

ד ראה **לב לדעת** מאמר "פרק בעבודת ה'" הערה טל. ובכ"מ.

העצה של זכות הארץ כדי לזכות לבנים היא עצה ידועה, אבל לא תמיד היא עובדת בדרך ממילא – צריך גם את הכח של ברכת הצדיק

דעתו במחלוקת, אבל בארבע השנים האחרונות של חייו, לפני ההסתלקות שלו בשנת תקצ"ח, הוא יצא בצורה הכי חריפה כנגד ברסלב – הוא החרים את חסידי ברסלב, האשים אותם בכפירה, הורה שאסור לאכול מהשחיטה שלהם, שאסור

להתחתן אתם וכו'.

מה גרם לכך שהוא פתאום התעורר לזה וחלק כל כך בתוקף? אמנם גם האפטער רב, מרבתי של רבי משה צבי, חלק על שיטת ברסלב (כנ"ל), אבל המחלוקת שלו לא היתה בתוקף הגדול כמו זו של רבי משה צבי. כנראה שספרו לפניו לשון הרע על הנהגותיהם של חסידי ברסלב. רוב המחלוקות בין הצדיקים נבעו מלשון הרע. רבי נחמן מברסלב אמר שעל אותו רבי נחמן שמצטייר לצדיקים שחולקים עליו, בגלל לשון הרע שמספרים עליו, גם הוא בעצמו חולק... חז"ל אומרים⁹ שחלוקת הממלכה בין ישראל ויהודה, ממלכת הצפון וממלכת הדרום, היתה תוצאה מכך שדוד המלך קבל לשון הרע (על מפיבשת, בן יהונתן בן שאול המלך¹⁰). זהו השרש לכל הגלות, לכן זהו נושא חשוב ואקטואלי עד היום, כמו שנסביר. בכל אופן, זהו רקע חשוב לסיפור שרצייתי לספר על ה"בת עין"¹¹:

ברית המילה לבן החסיד ר' פישל

לרבי משה-צבי מסאווראן היה חסיד חשוב בשם ר' פישל שלא נולדו לו ילדים במשך שנים רבות. הוא כמובן הזכיר את עצמו פעמים רבות לפני הרבי. פעם אחת אמר לו הרבי שיעלה לארץ

ישראל ושם יוושע בזכות הארץ. העצה של זכות הארץ כדי לזכות לבנים היא עצה ידועה¹², אבל לא תמיד היא עובדת בדרך ממילא – צריך גם את הכח של ברכת הצדיק. ר' פישל עלה לארץ, גר בצפת והתקרב לרבי אברהם-דוב. כעבור זמן מהעליה שלו לארץ, כמו שברך אותו רבי משה-צבי, נולד לו בן. הבן נולד בשנת ת"ר – השנה האחרונה לחיי רבי אברהם-דוב, שנתיים אחרי שרבי משה-צבי כבר נפטר.

לברית המילה הגיעו כל החסידים בצפת, וכמובן גם רבי אברהם-דוב. בדרך כלל הוא לא היה נשאר לסעודת ברית מילה, גם אם היה מגיע לסנדקאות וכיו"ב. הוא נהג להשתתף רק בסעודת שלישי למילה, והסביר שכתוב שהקב"ה בא לבקר את אברהם אבינו ביום השלישי למילה – ובזה הוא נהג כמו הקב"ה... אבל לסעודת הברית שעשה ר' פישל הוא נשאר. בפשטות, הוא נשאר גם לכבוד הנס שהיה כאן וגם לכבוד הרבי מסאווראן, אבל כפי שנראה מהמשך הסיפור כנראה היתה לו עוד סבה סמויה. בסעודה הזו רבי אברהם-דוב שמח מאד, ושתה הרבה יין – גם בשונה מהרגלו, כאדם צנוע ומיושב. בסיום הסעודה הוא לא היה יכול ללכת לבד, והיו צריכים לסייע לו להגיע הביתה. כשהוא הגיע לבית הוא שילח את המלווים שלו, והסביר שהוא צריך ללכת לנוח קצת כדי להפיג את היין.

בינתיים, ר' פישל ראה שיש דימום מהברית, ולא מצליחים לעצור את הדם – ממש פיקוח נפש. הוא רץ מהר לבית של הרבי. לפי מה שספרו המלווים, היה ברור לו שהוא ימצא את הרבי במטה. אבל להפתעתו, הרבי לא היה במטה, ולא היה בבית בכלל. בבית היה סטנדר, שעליו נהג רבי אברהם-דוב ללמוד, והיה עליו ספר רי"ף פתוח. עוד יותר מוזר – סתם ככה לא משאירים ספר לימוד פתוח¹³.

אולי לא כולן יודעות: הרי"ף הוא ספר

⁹ שיחות הר"ן אות קפב.

¹⁰ יב שבת נו, ב.

¹¹ יב שמואל'ב טז, א"ד.

¹² יג הסיפור מופיע בספר אמרות טהורות – סיפורי קודש שסיפר הרבי מראחמיסטריווקא – בערכו סיפור יא.

¹³ יד ראה הקדמת בת עין (אשדוד תשנ"ט). ראה רש"י תהלים קכח, ה; ישמח משה ויחי קיד, א (מובא בשמו בכ"מ). טו ב"ח יורה דעה ס"ו רעז (והובא בט"ז ובש"ך שם).

וצריכים הכרעה דווקא ממישהו שחי בעולם הזה). הם הגיעו אלי, וכדי לעיין בדבר פתחתי את הרי"ף, וברוך ה' הצלחתי לפשר ביניהם, ויצאתי ללוות אותם החוצה מביתי.

הוא סיים בברכה שהזכות הזו, שעשית שלום ביניהם, תעמוד לילד והוא יתרפא רפואה שלמה. באמת כך היה, והילד הזה שנקרא בנימין ברנשטיין הבריא וגדל, ולימים הקים ישיבה ועמד בראשה – ישיבת "חיי עולם", הישיבה הכי חשובה שהיתה אז בירושלים.

"גדול השלום"

מה המסר של הסיפור היפה הזה? למה כל כך הארכנו בו? קודם כל, זהו סיפור של "גדול השלום"¹ – הזכות שהצילה את הילד היא השלום שה"בת עי"ן עשה בין בעל ה"מאור" ובעל ה"מלחמות". מה הקשר לברית? בכלל, הברית בעצמה נקראת שלום – בספר יצירה יש ביסוד את "תמורת שלום מלחמה"², או שהברית במלחמה או בשלום.

אפשר לקרוא למה שנסביר כעת 'ניחוש' או 'הרגש', אבל נראה שה"בת עי"ן" – שהשתתף בברית, עם כל הכבוד לרבי משה־צבי מסאווראן והנס שהתקיים בברכתו – הרגיש שיש כאן בעיה, הוא צפה את הדימום ולכן נשאר. גם העובדה שרבי אברהם־דוב חרג מהרגלו ושתה הרבה יין קשורה לכך – היין בקדושה הוא התיקון וההמתקה של הדם, והיין גם נקרא בתנ"ך "דם ענבים"³. רבי משה־צבי הוא צדיק

שמסכם את ההלכות מהגמרא, עוד לפני הרמב"ם והרא"ש. אפשר להגיד שהוא ספר הפסיקה היסודי והמקיף הראשון אחרי חתימת התלמוד, 500 שנה קודם. הוא נחשב 'זקן הפוסקים', הראשון מבין שלשת עמודי ההוראה – הרי"ף, הרא"ש והרמב"ם – עליהם סומך הבית־יוסף בפסיקה שלו. על הרי"ף מודפסים שני ספרים חשובים שקשורים לסיפור שלנו, המאור והמלחמות (ומודפסות עליו גם השגות הראב"ד). דור אחד אחרי הרי"ף – בדור של הרמב"ם והראב"ד, שכתב השגות על הרמב"ם – היה אברך צעיר יחסית, רבי זרחיה הלוי, הוא כתב את ספר המאור, השגות על הרי"ף. הוא כתב באופן מאד מכובד, עם כל יראת הכבוד, אבל כדרכה של תורה – כל אחד צריך לכתוב איך שהוא מבין. בכל זאת, ההשגות שלו קוממו עליו רבים. גם הראב"ד, שהיה חברו,

ובעצמו השיג בחריפות על הרמב"ם, 'הגן' על הרי"ף מהשגות בעל המאור. דור וחצי אחר כך, כעבור כשבעים שנה, הרמב"ן כתב כנגד ההשגות שלו את ה'מלחמות' – ספר מלחמות ה', ששמו מעיד על המטרה שלו, "מלחמתה של תורה". כל זה הקדמה להמשך הסיפור:

כעבור כמה דקות ה"בת עי"ן חזר הביתה, התנצל לרבי פישל שלא היה בבית וסיפר לו שכאשר נכנס לביתו – לפני שהספיק לנוח – הוא מצא שם שני אורחים חשובים, את בעל המאור ובעל המלחמות. מתברר ששש־מאות שנה אחרי שהם חברו את הספרים שלהם, הם עדיין חולקים ביניהם מחלוקת חריפה בגן עדן באחת ההלכות, וגזרו בשמים שצריכים שדווקא מישהו שנמצא בעולם הזה יכריע ביניהם (כמו בעוד סיפורים, שהתורה "לא בשמים היא"⁴)

י' יבמות סה, ב; ב"מ פז, א; חולין קמא, א. ובכ"מ. יח ס"ו פ"ד מ"ג.

י' בראשית מט, יא. וראה גם דברים לב, יד. בהקבלת שבעת המשקים (מכשירין פ"ו מ"ד) למדות הלב (רפואה שלמה פ"ד ובכ"ד) מכוון היין כנגד הגבורה (כאשר "אין שמחה אלא ביין" היינו סוד "אני בינה [שמחה] לי גבורה [יין]"). והרמז: דם ענבים עולה גבורה (יראה, סוד ריו

טז דברים ל, יב.

כתוצאה ממנה.

הענין הזה מאד אקטואלי בשבילנו: הסבה של הגלות^{כג} היא שנאת חנם^{כד}, פירוד לבבות בעם ישראל, וזהו המקור לכל חולי^{כה}. בשביל להביא את הגאולה צריכים להשכין שלום, לפחות בין כל המאמינים, והשלום מתחיל מלמעלה – שלום בין הצדיקים, בין גדולי ישראל. אפשר להיות חב"דניקית, 'שפיץ חב"דניקית', ועדיין להיות בשלום עם כולם ולאהוב את כולם, ללמוד מכל הצדיקים, מכל גדולי ישראל, ולעשות שלום בין כל הדעות. זו משימה של הדור שלנו.

שפלות ואור חדש

איך רבי אברהם ידוב הצליח לעשות שלום בין שני גדולי ישראל שחולקים בגן עדן כבר 600 שנה? קודם כל, בשביל לעשות שלום צריך להיות בעל שפלות בתכלית. ברגע שיש לאדם שמץ של ישות, אפילו בקדושה, הוא כבר 'תופס צד' – יש לו את הדעה שלו, שמנוגדת לדעה השניה. כמו שכבר הזכרנו, השפלות היא בדיוק יסוד העבודה של ה"בת עין", ולכן יש לו את הכח המיוחד להשכין שלום^{כז}.

ועוד, כמו שעוד נסביר בהמשך, בשביל לעשות שלום צריך להמשיך אור חדש, יותר גבוה. כל הדרך של החסידות, מאז הבעל שם טוב, היא להמשיך את האור של "תורה חדשה

כא בהפטרת השבת קוראים "וגלת החל הזה לבני ישראל אשר כנענים עד צרפת וגלת ירושלם אשר בספרד" (עובדיה א, כ). ביטוי בין יג תבות העולה אהבה פעמים שמחה, היינו שממוצע כל תבה הוא שמחה (אהבה שמחה בהכאה פרטית עולה ישראל). הגלות היא עצב, אך התיקון, היציאה מן הגלות לגאולה, הוא על ידי שמחה דווקא. כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון" (ישעיה נה, יב).

כב יומא ט, ב.

כג ראה גם תניא אגה"ק לא.

כד ורמז: שפלות רבי אברהם דוב בת עין עולה 1820, סוד פעמים הוי' (מנין שמות הוי' בתורה, כנודע) – "נכנס יין יצא סוד" (סנהדרין לח, א), היינו סוד המחלוקת בין שני הצדיקים, וכאשר יודעים את הסוד, שרש המחלוקת באחדות הפשוטה, אפשר לעשות שלום ביניהם – עין (של ה"בת עין") פעמים יד, כאשר מתוך הסתכלות על הזולת בעין ימין באים לחיבוקו בפועל ביד ימין (עין יד משלימים ל' זה ברבוע, "קדם מפעליו מאד"), וד"ל.

גדול, שכבר נמצא שנתיים בגן עדן, והברכה שלו מתקיימת – אבל בגלל המחלוקת שהוא אחז בה בסוף שנותיו לא הכל היה תקין. המחלוקת היא הגורם לדם, ובכלל לחולי, וצריך להשכין שלום כדי לתקן זאת.

נרחיב את ה'הרגש':

אחת הסיבות העיקריות למחלוקת על רבי נחמן היתה העובדה שהוא היה צעיר, וטענו 'איך אברך צעיר מתערב בעניינים של גדולי וזקני הדור?!'.

הטענה הזו דומה למה

שטענו על בעל המאור –

'איך אברך צעיר יחסית

מעזי להשיג השגות על

זקן הפוסקים?!' אם כן,

אפשר לומר, בדרך 'ניחוש',

שבעצם המחלוקת של

רבי משה צבי מסאווראן

ורבי נחמן מברסלב היא גלגול של המחלוקת

של הרמב"ן ובעל המאור, וכאשר רבי אברהם

דוב השכין שלום בין הרמב"ן ובעל המאור הוא

המתיק את הגלגול הבא של המחלוקת^{כח} הזו,

עשה שלום בין רבי משה צבי מסאווראן לרבי

נחמן מברסלב, וכך ריפא את הדימום שנגרם

על כל מיים" (ישעיה לב, כ), וד"ל.

כח מחלוקת אותיות חל מתוק. חל הוא גם לשון מתיקות

(בארמית) וגם לשון חולי. כאשר יש מחלוקת, גם לשם

שמים, צריך להמתיק אותה כך שיתקיים בה "את והב

בסופה" (במדבר כא, יד), "אפילו האב ובנו הרב ותלמידו

שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה

ואינם זדים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה" (קידושין

ל, ב), עד שזוכים לאהפכא של "טעמין מרירו למיתקא"

(זהר ח"א ד, א), אתהפכא של ג"ק הטמאות לגמרי, כידוע

אפשר לומר,
בדרך 'ניחוש',
שבעצם
המחלוקת של
רבי משה צבי
מסאווראן ורבי
נחמן מברסלב
היא גלגול של
המחלוקת של
הרמב"ן ובעל
המאור

שבזיווג, וד"ל). כאשר מצרפים לו את המשקה שכנגד החסד (בסוד "שמאלו ראשי וימינו תחבקיני"), מים, הם עולים יחד אשה, בסוד "כל אשה שדמיה מרובין [דם ענבים, גבורה, בנין המלכות, האשה, מן הגבורות] בניה מרובין" (נדה ח, ב ועוד), סוד "זל מים מדליו [אותיות דם לוי] זרעו במים רבים" (במדבר כד, ו), וסוד "אשריכם זרעי על כל מיים" (ישעיה לב, כ), וד"ל.

כח מחלוקת אותיות חל מתוק. חל הוא גם לשון מתיקות (בארמית) וגם לשון חולי. כאשר יש מחלוקת, גם לשם שמים, צריך להמתיק אותה כך שיתקיים בה "את והב בסופה" (במדבר כא, יד), "אפילו האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה ואינם זדים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה" (קידושין ל, ב), עד שזוכים לאהפכא של "טעמין מרירו למיתקא" (זהר ח"א ד, א), אתהפכא של ג"ק הטמאות לגמרי, כידוע (ראה סוד הוי' ליראיו שט"ו פ"ה).

התכונה העיקרית של עולם התיקון היא התכללות – יכולת להכיל ביחד את כל השיטות והדעות

לשלשה קוים – חלוקה שמאזנת את הנטייה לקצוות ומאפשרת התכללות. החלוקה לשני קוים היא חלוקה לימין ושמאל, שהיא בעצם היסוד של כל המחלוקות, כמו מחלוקת בית הלל (ימין-חסד) ובית שמאי

(שמאל-גבורה). החידוש של עולם התיקון הוא הקו האמצעי, שמאזן ומחבר את שני הקווים, כפי שעוד יוסבר. בשלשת האבות אברהם הוא הימין ויצחק הוא השמאל, וכאשר כל קצה עומד בפני עצמו הוא מגיע גם למקומות לא טובים – "לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ולא כיצחק שיצא ממנו עשו"^כ. לעומת זאת, יעקב, ש"מטתו שלמה"^{כג}, הוא הקו האמצעי – הוא מקבל גם את היראה מאביו (וכמו שמבואר על "וישב יעקב בארץ מגורי אביו"^{כד}), שיעקב נמצא ב'התיישבות' ביראה – "מגורי" לשון "מגור מסביב"^{כה} – השייכת לאביו) וגם את האהבה מסבו אברהם (בסוד "יעקב אשר פדה את אברהם"^{כו}). כמו שהסברנו בסיפור, היכולת לחבר שתי דעות הפוכות תלויה בשפלות והקטנה עצמית, השייכת גם היא ל"יעקב הקטן"^{כז}, האומר "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת"^{כח}.

ועוד, בניגוד לעולם התהו, בו יש אורות מרובים בכלים מועטים (מה שגורם לשבירת הכלים), עולם התיקון מתאפיין בכלים מרובים שיכולים להכיל את האורות (שבעולם התיקון הם מועטים). הכלים לאורות הם תורה ומצוות, עליהם נאמר "רצה הקב"ה ליכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות"^{כט}. ריבוי הכלים מבטא גם הוא את ההתכללות וריבוי הגוונים של

מאתי תצא"^{כו}, תורתו של משיח, שעליה נאמר ש"תורה של עולם הזה הבל היא בפני תורתו של משיח"^{כז}. כדי להשכין שלום ולחבר את כל הדעות ואת כל ההפכים צריכים לגלות את פנימיות התורה, את תורת החסידות, שהיא כבר גילוי מאורו של המשיח, כפי שאמר המשיח לבעל שם טוב שיבוא "לכשיפוצו מעינותיך חוצה"^{כח}.

ב. שלום בין יעקב ועשו ההתכללות של עולם התיקון

המסר של הסיפור הזה נוגע גם למה שנלמד כעת – מאמר של אדמו"ר הזקן על הפרשה, מתוך תורה אור, כמו שאנחנו רגילים ללמוד בשיעור בליל שבת^כ. הגיבור של הפרשות שאנחנו נמצאים בהן הוא יעקב אבינו, שיחד עם נשותיו בונה את בית ישראל. יעקב נקרא הבעלים של עולם התיקון^{כב}. התכונה העיקרית של עולם התיקון היא התכללות – יכולת להכיל ביחד את כל השיטות והדעות (כמו הנשים השונות של יעקב, שמבטאות מדרגות שונות והתייחסויות שונות למציאות^{כג}, ובעיקר ריבוי הגוונים של כל שבטי י"ה).

בניגוד לעולם התהו, שבו הספירות הן בשני קוים^{כד}, בעולם התיקון יש חלוקה של הספירות

כה ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

כו קהלת רבה יא, ז.

כז משלי ה, טז.

כח בשיעור נלמד כל המאמר "יוקם בלילה הוא", עם עוד הרחבות שנוגעות לפרשה, וכאן הובאו רק חלק מהדברים.

כט מאמרי אדה"ז תקס"ה פד, ב. ובכ"מ בדא"ח.

ל ראה לדוגמה: זהר ח"א קנב, א; קנח, א; ח"ב כט, ב. ע"ח ש"ד פ"א. שער המצוות שפטים; פע"ח שער תקון חצות פ"ד. וברבוי מקומות.

לא ראה מסילות חכמה כלל א וכלל ו; תו"א כד, ד. ובכ"מ. (ראה במסלות בלבבם - ה' יגלה אורו בקרוב - ביאור כלל א שהחלוקה לשני קוים היא כבר ממוצע בין התהו הגמור, בו כל הספירות הן בקו אחד זו תחת זו, לתיקון, בו יש חלוקה לשלשה קוים, ואכמ"ל).

לב ע"פ פסחים נו, א.

לג רש"י על בראשית מז, לא (ע"פ פסחים שם).

לד בראשית לז, א.

לה ירמיה ו, כה; תהלים לא, יד (ובכ"מ). זהר ח"א קפ, א.

לו ישעיה כט, כב. וראה תניא פל"ה ופמ"ה.

לז ע"פ עמוס ז, ב. ראה בראשית כז, טו. חולין ס, ב.

לח בראשית לב, יא.

לט מכות פ"ג מט"ז.

במבט יותר עמוק,

לתפארת יש
גוון נוסף משל
עצמה, צבע
שלישי, שמאפשר
את החיבור גם
של שני הגוונים
ה'קיצוניים', ואז
היא מורכבת
משלשה גוונים

עולם התיקון. גם ענין זה
שייך בפרט ליעקב אבינו,
שנקרא עמוד התורה^מ
(התורה גם מחברת את
הימין והשמאל, ולכן נאמר
עליה "מימינו [ימין] אש
[שמאל] דת למו"^{מא},
כמובא במאמר, וכרמוז
הידוע של רבי אברהם
אבולעפיה^{מב} – "מימינו
אש דת למו" אותיות
'מימינו דת שמאלו'

ו'משמאלו דת ימינו', התכללות שלמה של
השמאל והימין).

תפארת ואחונה בקו האמצעי

אחרי ההקדמה הזו נקרא מתוך דברי אדמו"ר

הזקן:

הנה ידוע דיעקב הוא בחינת תפארת שמחבר
ב' הפכים שהן חסד וגבורה כי על ידי התכללות
ב' הפכים יחד הוא עיקר התפארת (כמו בנוונים
כשמורכבים ב' וג' גוונים יחד הוא עיקר היופי)

צבע אחיד איננו יפה ומפואר. התפארת
מתחילה ממיוזג של שני גוונים, כמו החסד
והגבורה, הימין והשמאל, והיא כמובן יכולה
להכיל הרבה מאד גוונים. למה אדמו"ר הזקן
אומר דווקא "ב' וג' גוונים"? אפשר להתייחס
למדת התפארת שבקו האמצעי רק כחיבור של
שני הגוונים שמימין ומשמאל, כאמצע מאוזן בין
הימין ה'קיצוני' והשמאל ה'קיצוני', בלי שיש
לה גוון משלה. אם מסתכלים כך, התפארת
מורכבת משני גוונים בלבד. אבל במבט יותר
עמוק, לתפארת יש גוון נוסף משל עצמה, צבע
שלישי, שמאפשר את החיבור גם של שני הגוונים
ה'קיצוניים', ואז היא מורכבת משלשה גוונים.

בסוד הגוונים בקבלה, בדרך כלל חסד וגבורה
הם לבן ואדום, והתפארת היא ירוק^{מג}. ירוק
בחז"ל הוא שם כולל גם למה שאנחנו קוראים
ירוק ("ירוק ככרתי" בלשון חז"ל) וגם למה
שאנחנו קוראים צהוב ("ירוק כחלמון" בלשון
חז"ל)^{מד}. בסוד העיני^{מה}, גלגל העין הוא לבן, גידי
הדם שיש בו הם אדום וצבע העינים (הקשתית)
– לא משנה אם הן חומות, כחולות או בצבע
אחר – נקרא ירוק, כאשר בתוך הכל נמצא
האישון השחור, "בת עין", שדווקא ממנו הראיה
(גלגל העין הלבן הוא סוד הים, הגידים האדומים
הם הנתיבות שבים, העגול הצבעוני הוא סוד
היבשה והאישון הוא סוד בית המקדש^{מז}). זו
דוגמה לכך שהירוק – צבע התפארת – מגוון
עוד יותר ומכיל עוד צבעים. שילוב של לבן
ואדום הוא כבר קצת יפה, אבל היופי שמורכב
משלשה גוונים – ויותר – הוא כמובן הרבה
יותר יפה ומפואר.

בלימוד תורה, שני גוונים מתבטאים בשיטה
שהיא מיסודות עולם הלימוד הליטאי, לחלק כל
דבר ל'צווי דינים', להבחין בין החפצא והגברא
שמרכיבים כל דבר (שלאחרונה אנחנו מרבים
לדבר עליהם^{מז}). שלשה גוונים הם השיטה
החסידיית יותר, של הרוגאצ'ובר, לחלק כל
דבר ל'דריי דינים' – לזהות שיש את הפועל
ואת הנפעל, הגברא והחפצא, שאותם מחברת
הפעולה. בכל אופן, לימוד תורה שלם ומפואר
כולל יכולת לראות תמונה מלאה של הגורמים
השונים המרכיבים כל דבר (ולכלול את הדעות
השונות הנובעות משימת הדגש על אחד
מהגורמים השונים).

מעבר לריבוי הגוונים של התפארת, אדמו"ר

הזקן מוסיף:

מג ראה סוד ה' לראיון ש"א פ"ל.

מד סוכה לא, ב תוס' ד"ה "הירוק"; רא"ש על נדה ב, א,
בשם ר"י; ובכ"מ.

מה פרדס רמונים שכ"ג פט"ז ערך "עטרה" (ובכ"מ);
קהלת יעקב ערך "עין" אות ז.

מו ראה עד"ז בזהר ח"א רכז, א.

מז החל משיעור אור לכ' תשרי (נדפס בגיליון נח) השתא.

מ ע"פ זהר ח"א קמו, ב. ראה מגלה עמוקות פרשת ויצא
ד"ה "ויצא צירופי אותיות"; פרשת ויגש ד"ה "ויגש אליו" הד';
מא דברים לג, ב.

מב ראה מפתח הספירות פרשת וזאת הברכה.

גילוי גבוה יותר משתי הדעות ("תורה חדשה" של משיח). במושגים שאמרנו כעת, התפארת שמחברת שני גוונים, בלי שיש לה צבע משלה, היא ביטוי בעיקר לתכונות הקטנות והשפלות שלה. אבל התפארת שמחברת שלשה גוונים, דווקא עם הגוון המיוחד והנעלה שלה, היא ביטוי בעיקר לאמונה של התפארת, ולגילוי האור שלה בתורה החדשה של המשיח (אמונה ושפלות הן הכוחות שבפנימיות הראש העליון של הכתר, תחלת הקו האמצעי, ובפנימיות המלכות, סיום הקו האמצעי¹²), כאשר התפארת עומדת ביניהן ומחברת אותן כ"בריה התיכון המברח מן הקצה אל הקצה", כפי שיתבאר (מיד).

חיבור התהו והתיקון

אמנם, מעבר לחיבור בין הימין והשמאל בקדושה, החיבור של אברהם ויצחק, יעקב מתאמץ להתחבר גם עם אחיו עשו. בשרש יש אחוה ואחדות גדולות מאד בין התאומים יעקב ועשו¹³, אבל למטה יש פער גדול בין יעקב הצדיק ועשו הרשע וחיוכו מתמיד ביניהם. בכל זאת, יעקב נושא ההפכים רוצה גם את החיבור הזה: לכך רצה גם כן לחבר ולייחד גם כן המקיף דתו עם האור־פנימי דתקן שהם גם כן הפכים שיתחברו יחד ואז יהיה גילוי אוא"ם (ועיין בזהר פ' תרומה דקע"ה ע"ב ע"פ והכריח התיכון ושם דף קע"ו ע"א).

על הקו האמצעי נאמר שהוא "הבריה התיכון

והמשכת והתגלות אוא"ם בקו האמצעי כו' חיבור שני ההפכים של התפארת משקף מדרגה גבוהה מאד באלקות. ה', בהיותו נבדל מכל מה שמוגדר בהגיון האנושי, הוא "נמנע הנמנעות"¹⁴, וכמי שכולל את ההגדרות והקצוות הוא "נושא הפכים". לכן, למרות שאין הגדרה בה אפשר להגדיר את עצמות ה', בכל זאת אפשר לומר שה' הוא "נושא הפכים". את המדרגה הזו אי אפשר לתפוס בשכל, אלא רק באמונה פשוטה¹⁵. הלוגיקה האנושית מבוססת על הגדרות של הפכים ושל נמנעות, והיא מתייחסת למשהו שכולל את שני ההפכים כ'שלישי הנמנע', אבל באמונה העיקר הוא ה'שלישי

הנמנע¹⁶, נושא ההפכים. בספר התניא כתוב¹⁷ שחיי הצדיק – "ועמן כלם צדיקים"¹⁸ – הם אמונה, אהבה ויראה. רבי לוי יצחק, אבא של הרבי, מסביר בהערותיו על התניא¹⁹ כי אהבה ויראה הן חסד וגבורה, כמו שתמיד מוסבר בחסידות, והאמונה כאן היא התפארת. אור אין סוף, שהוא נושא הפכים, מתגלה דווקא בקו האמצעי, המשכיך שלום בין קוי הימין והשמאל. הזכרנו בסיפור שלמדנו שעשיית שלום תלויה בשפלות, שמסוגלת לקבל את שתי הדעות ההפוכות ללא כל התנשאות, ובהמשכת

מח תשובות הרשב"א, סוף תשובה תיח. הובא בספר החקירה להצ"צ לד', ב ונתבאר עוד באוה"ת ענינים עמ' קצא.

מט ורמז: רוס"ת של נושא הפכים הם אמונה (אמצעי) התיבות הם שפכי, סוד התפלה, "שפכי כמים לבך נכח פני אדני", הנובעת מהאמונה) – ראה סוד ה' ליראיו ש"א פ"א הערה ד.

נ אכן, היום גם השכל מתקדם לכיוון האמונה ובלוגיקה של תאוריית הקוואנטים מקבלים גם מציאות השלישי הנמנע – וראה באריכות בשיעורי 'הגיון לבי', חשון־כסלו תשע"ח.

נא אגה"ק כז.

נב ישעיה ס, כא.

נג ונתבאר באריכות בשיעורי ד'ה' תמוז תשע"ז.

נד בביאור כל הכוחות הפנימיים של הספירות ראה סוד ה' ליראיו ש"א (ובאריכות הביאור בשיעורים בסוד ה' כרכים ג'ד) והנפש. על הקשרים בין האמונה והשפלות ראה סוד ה' ליראיו ש"א פ"ה.

נה וראה גם עבודת הלוי וישלח – נתבאר באריכות בשיעור ויצא (ונדפס בגליון וישלח) השתא.

"שרו של עשו", והוא נכון גם למאבק עמו, מתוך הבטחון ש'הטוב ינצח' ובסופו של דבר גם יגיע החיבור ביניהם (וכאשר יתכלל עשו ביעקב יתקיים בשלמות "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים [שרש עשו למעלה] ועם אנשים [מציאות עשו למטה] ותוכל [בחיבור והתכללות שניהם יחד, בסוד 'כי כל בשמים ובארץ']"א).

בהמשך הדרוש מסביר אדמו"ר הזקן באריכות שחיבור שני ההפכים הוא בעצם תנועה של "רצוא ושוב"ב ("רצוא ושוב" בגימטריא תורה, כידועג, סוד האיזון וההתכללות, כנ"ל). עולם התהו מתאפיין ב"רצוא" ללא "שוב" ועולם התיקון הוא עולם שמדגיש את ה"שוב", מתוך ידיעה ש"לא תהו בראה, לשבת יצרה"ד. ב"רצוא ושוב" יש גם איזון של מעלה ("רצוא" כלפי מעלה) ומטה ("שוב" כלפי מטה), וגם איזון של ימין ושמאל, שהרי קו השמאל מתאפיין בתנועה של "רצוא" מלמטה למעלה (כאש שעולה מלמטה למעלהה) וקו הימין מתאפיין בתנועה של "שוב" מלמעלה למטה (כמים היורדים ממקום גבוה למקום נמוךה). חשוב להדגיש שהחיבור של "רצוא ושוב" הוא לא 'מיתון' של כל התנועה – "רצוא" מוגבל כדי לאפשר "שוב" – אלא שיווי משקל נכון, בו ה"שוב" הוא לפי עצמת ה"רצוא". האיזון והתיקון של הקו האמצעי הוא היכולת לווסת את התנועה, מ"רצוא" מלא ל"שוב" מלא, ברגע שמרגישים שה' רוצה את שינוי הכיוון, ולא איבוד של תנועת ה"רצוא" החשובה מאד.

האדם לעולם הבא "עת בא יום פקודתו".
 ס דהי"א כט, יא ("דאחיד [יודו אחזת בעקב עשו] בשמיא [שרש עשו למעלה] ובארעא [מציאות עשו למטה]"), בכח ה"ש לי כל" (בראשית לג, יא) דיעקב, וד"ל. סא בראשית לב, כט.
 סב יחזקאל א, יד.
 סג לקו"ת בחקתי מט, ג; חקת נו, א; ברית כהנת עולם מאמר השבת פ"א; באור הגר"א תקו"ז תקון מה; בכתבי רמ"מ משקלוב בכ"מ.
 סד ישעיה מה, יח.
 סה ראה לקו"ת הנ"ל.

המבריח מן הקצה אל הקצה¹³. הקו האמצעי מחבר את שני הקצוות של הימין והשמאל, כנ"ל, אבל הוא גם מבריח מן הקצה העליון עד הקצה התחתון. השרש של עשו הוא בעולם התהו שלמעלה-מעלה מעולם התיקון¹⁴, ויעקב רוצה להתחבר אליו ולהמשיך את ההפכים של ה"אורות דתהו" גם בתוך ה"כלים דתיקון" – חיבור הפכים שגם הוא גורם לגילוי אור אין סוף. לאידך, כמו שאדמו"ר הזקן מסביר קודם לכן במאמו, בעולמו שלנו עשו הגשמי מנותק משרשו העליון. כאן היחס הוא הפוך – יעקב הצדיק

הוא למעלה-מעלה מעשו הרשע. ובכל זאת, יעקב לא מסתפק בחיבור רוחני לשרשו של עשו – הוא רוצה להשאר למטה, בעולם הגשמי, מהעבר התחתון של "מעבר יבק"¹⁵ (המעבר בין העולמות¹⁶), לפגוש את עשו הרשע (ואת

יעקב לא מסתפק
 בחיבור רוחני
 לשרשו של עשו –
 הוא רוצה להשאר
 למטה, בעולם
 הגשמי, לפגוש
 את עשו הרשע

נו שמות כו, כח; לו, לג, חז"ג קפו, א. ובכ"מ.
 נד וכך מוסבר במאמר שעל ידי שיעקב עולה ומעלה את כל אשר לו לכתר "אז לא רחוק הוא מן המקיף דתהו הנ"ל שלפני האצילות" – הכתר של עולם התיקון (כתר דברודים), עם כל עוצמות התהו שיש בו, עדיין אינו שייך לעולם התהו עצמו (עולם הנקודים) אלא רק "לא רחוק" ממנו.

נח "מעבר יבק" אותיות יעקב (בו מצטרפת ענוה לסוד יחוד-ברכה'קדושה, וד"ל) ברם (מאברהם, סוד "יעקב אשר פדה את אברהם", וכן ברם במילוי עולה רחל, אשת יעקב, במילוי). נמצא שיעקב עצמו הוא סוד "מעבר יבק", המחבר את שרש עשו מלמעלה ואת עשו שלמטה (סוד הרקיע – אותיות יעקב בחילוף בר – המבדיל בחיצוניות ומחבר בפנימיות "בין מים למים", המים העליונים, המצמיחים כל מיני תענוג דקדושה, שרש עשו למעלה, שלום דקדושה, והמים התחתונים, המים הזיזונים, מציאות עשו למטה, 'שלום עכשו', כעשו, והרי מעבר יבק עצמו הוא נחל מים, וד"ל). ועוד כמה רמזים: מעבר עולה עין יעקב (סוד "בטח בדד עין יעקב" שהתקיים כאן ב"וותר יעקב לבדו"). עשו (שלמעלה) מעבר יבק (יעקב) עשו (שלמטה) עולה 1176. מחלוקת במילוי: משולש מח ("סוד היסודות ועמוד החכמות" וכו') ובצירוף יעקב (כמעבר יבק) עולה 1358 ("ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" וכו').

נט ראה מצרף השכל לרא"א; מצת שמורים שער תפלין בסוד המעברתא. וראה ספר מעבר יבק העוסק במעבר

כאשר מדקדקים בלשון אדמו"ר הזקן במאמרו, שמים לב לשינוי ביחס להגדרה של חיבור המקיף של התהו – שהוא בגדר מקיף, משום שכניסה שלו לכלי גורמת לשבירה – עם התיקון: פעם ראשונה כתוב שיעקב רוצה לחבר "את המקיף דתהו עם האו"פ [האור פנימי] דתיקון", פעם שניה כתוב ש"כוונת יעקב ליחד ולחבר המקיף דתהו עם האו"כ [האורות וכלים] דתיקון" ובסיום כתוב שהוא פועל "ליחד והתחברות המקיף דתהו עם כלים דתיקון". לא ראיתי מישהו שמתייחס לדיוק הזה במאמרו, אבל הוא בולט ומשמעותי.

בהתחלה החיבור הוא בין אורות, אור מקיף ואור פנימי, רצון להשלים בין שתי ה'השקפות' או 'תנועות הנפש' של עשו ויעקב, של 'רצוא ושוב'. אבל התכלית היא לחבר את המקיפים הללו לכלים ממש. ריבוי הכלים הוא ריבוי התורה והמצוות, כפי שהזכרנו, אבל אלו בפירוש כלים שפועלים המשכת אור לעולם, "כי נר מצוה ותורה אור"^{טו}, ואת המקיף צריכים לחבר עם ה"אורות וכלים" של האצילות, כלי המצוות המלאים באור. בשלב האחרון, המקיפים של התהו נמשכים לתוך הכלים עצמם – על השלב הזה נאמר ש"מצוות בטלות לעתיד לבוא"^{טז} (ובלשון האריז"ל^{טז}, בשלב הזה מתבטל שם מה, האור הפנימי של עולם התיקון, שהוא "אורח אצילות"^{טז}). הבטול של המצוות, ושל אור המצוות, הוא לא כי הן כבר לא חשובות, אלא כי כאשר מתגלה המקיף של התהו נאמר על האור של התיקון "שרגא בטיהרא מאי אהני"^{פא} והמצוות עצמן מתקיימות בדרך ממילא^{פב},

הוא מביא שהדמות שיש לה את האיזון השלם של "רצוא ושוב" היא רבי עקיבא, ראש ה"ארבעה שנכנסו לפרדס" ש"נכנס בשלום ויצא בשלום"^{סא}. לגביו מוסבר^{סב} שהוא "יצא בשלום" משום שהוא "נכנס בשלום", עם נכונות מוחלטת לעשות את רצון ה' ולשוב למציאות. רבי עקיבא, שיש בשמו אותיות **יעקב** (וכן ידוע^{סג} שרבי עקיבא אותיות "**אביר יעקב**"^{סד}), הוא עמוד התורה שבעל פה^{סה} – סוד התיקון והאיזון, מדת יעקב – אך הוא גם בן גרים^{סז}, מהנשמות ששרשן בעשו ויצחק 'צד' אותן מתוך פיו^{סח}. לכן, רבי עקיבא הוא בעצמו דוגמה טובה ליחוד יעקב ועשו. יתר על כן, ידוע הרמז ש-**עשו** בגימטריא **שלום** – כל תנועת השלום של רבי עקיבא קשורה דווקא לחיבור שלו עם עשו ("נכנס בשלום ויצא בשלום", עם **ב** בחינות של **שלום**^{טז}, של **עשו**).

שלבים בחיבור התהו והתיקון

למרות שאז עשו סרב לחיבור, ולא היה מוכן לגאולה, בסופו של דבר יתקיים החיבור ביניהם, כהבטחת יעקב "עד אשר אבא אל אדני שעירה"^{טז}. כפי שאמר הרבי מליובאוויטש^{טז}, היום עשו כבר מוכן לגאולה, ובאמת 'הנוסחא המשיחית' היא "אורות דתהו בכלים דתיקון"^{טז}.

סו ע"פ חגיגה יד, ב.

סז לקו"ש ח"ג פרשת אחרי מות.

סח מגלה עמוקות עה"ת ויחי.

סט בראשית מט, כד; ישעיה מט, כו; שם ס, טז.

ע סנהדרין פו, א ("וכלוהו אליבא דרבי עקיבא").

עא סנהדרין צו, ב.

עב לקו"ת (האריז"ל) תולדות עה"פ "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו" (ולקו"ת עובדיה). וראה גם בספר הלקוטים עה"פ; תו"א כ, ג.

עג ראה פע"ח שער העמידה פ"כ.

עד בראשית לג, יד. וראה רש"י עה"פ.

עה שיחת ויצא, ט' כסלו תשנ"ב (התנועות תשנ"ב ח"א עמ' 354).

עו שיחת כ"ח ניסן תנש"א. ורמז: "אורות דתהו בכלים דתיקון" עולה 1690 (י"פ יג ברבוע), הוי' (שרש האורות) פעמים אדני (שרש הכלים), שרש היחוד של התהו והתיקון, עשו ויעקב.

טז משלי ו, כג.

עח נדה סא, ב.

עט ע"ח ש"י סופ"ג. ראה אמת ליעקב מערכת ע"ח אות מ סעיפים סג ורסו. שיעור ל' אדר א' ע"ט.

פ הקדמת תקו"ז יז, א ("פתח אליהו").

פא חולין ס, ב. וראה המשך תער"ב פקצ"ג ביחס לבטול המצוות לעתיד לבוא.

פב סה"ש תשנ"ב עמ' 31.

כדי לחבר את יעקב עם עשו, את הצדיק עם הרשע, לא מספיקה רק שפלות. בשביל החיבור הזה צריך גם תשובה

במודעות טבעית⁹⁵, ולא כ"מצווה ועושה"⁹⁶. הכלי-הגוף מגלה את החיבור שלו למקיף דתהו, בלי צורך במודעות פנימית ש'תפעיל' ותאיר אותו, ועל כך נאמר שבתחית המתים (תחית עשו, החשוב כמת⁹⁷) – הזמן שבו "מצוות בטלות" – הנשמה תיזון מן הגוף⁹⁸.

כלומר, "יחוד והתחברות המקיף דתהו עם כלים דתיקון" שייך לתקופה השנייה של ימות המשיח, התקופה הנסית בה מצוות בטלות. השלב הקודם, "כוונת יעקב לייחד ולחבר המקיף דתהו עם האורות וכלים דתיקון", שייך לתקופה הראשונה של ימות המשיח, בה "עולם כמנהגו נוהג"⁹⁹ ויש בו שלמות של קיום התורה והמצוות "כמצות רצונך"¹⁰⁰ דווקא. השלב הקודם, חיבור "המקיף דתהו עם האו"פ דתיקון", הוא שלב מוקדם עוד יותר – השלב בו אנו חיים היום, ההכנה הסמוכה לימות המשיח (כמו טעימת מאכלי שבת לפני כניסת השבת¹⁰¹).

שפלות ותשובה

נחזור לנקודה העיקרית, "גדול השלום" שבו תלויה הגאולה (והרמוז, "גדול השלום" עולה

פג כמבואר במאמר "המודעות העתידית" בספר הטבע היהודי (ובספר מודעות טבעית).

פד קדושינ לא, א. ובכ"מ.

פה וראה בראשית כה, לב (וברש"י עה"פ), וכן הביאו בכ"ד. פו ראה מאמר "כל ישראל יש להם חלק" תשל"ג בתחילתו, וש"נ; אמונה ומודעות מאמר "האמונה במעגל השנה" עמ' קעט"קפ. ובכ"מ. בעולם הזה "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" (קידושינ מ, ב), אך לעתיד לבוא יפסקו כדעת רבי טרפון (סוד טרף, לאחר סיום בירור רפח ניצוצין, שאזי נמשכת כל עצמת האורות דתהו בכלים דתיקון עצמם) ש"גדול מעשה" והוא עצמו יביא לידי תלמוד (היינו שהגוף המעשה יזין את הנשמה התלמוד), ודוק.

פז רמב"ם הלכות מלכים פי"ב ה"א.

פח נוסח תפלת מוסף.

פט ראה לקו"ש חט"ו שיחה ג לפרשת וישלח ובנסמן שם.

משיח בן דוד⁹⁴:

השלום מתחיל מלמעלה – שלום בין הצדיקים, בין גדולי התורה ובכלל בין המאמינים. זהו שלום שהוא חיבור נכון של כל הדעות בתוך האור הגדול של תורת משיח, שאפשר לעשות אותו מתוך שפלות מתאימה, ומתוך אמונה בנשיאת הפכים (המתבטאת באור הגדול של תורת החסידות⁹⁵, ראשית תורתו של משיח).

אבל כדי לחבר את יעקב עם עשו, את הצדיק עם הרשע, לא מספיקה רק שפלות. בשביל החיבור הזה צריך גם תשובה, שהרי כדי להכליל בתיקון עשו הרשע צריך לעשות תשובה. החיבור הזה, שלום שגם הוא נדרש בדור שלנו, הוא חיבור של צדיקים עם בעלי תשובה (כולל גרים, בעלי התשובה של המהפכה הרביעית⁹⁶).

בשביל החיבור הזה נדרשת תשובה מעשו, כאשר את התשובה הזו גופא פועל מי שמרגיש כאשר הוא רואה את עשו שעליו בעצמו לעשות תשובה, שהנגעים שהוא רואה בחוץ מעידים על הנגעים שיש בתוכו⁹⁷, ושכדי להוכיח את הזולת ולהחזירו בתשובה עליו להוכיח קודם כל את עצמו⁹⁸ (משום שהחסרונות הדקים שלו הם השרש לחסרונות הגסים שהוא רואה בזולתו)⁹⁹. אחר כך נדרשת גם השפלות העצמית

צ אותו מספר שייך לשני עניינים עיקריים במאמר – "מעבר יבק" (המעבר בין העולמות, שמצדו העליון פוגש יעקב את השרש הנעלה של עשו ומצדו התחתון הוא פוגש את עשו הגשמי והנפול למטה, כנ"ל – וכפי שנתבאר בהערה נח היינו סוד יעקב עצמו, "משיח אלהי יעקב" – והמלה חיות, שהיא בעצם סוד האיזון של "החיות רצוא ושוב כמראה הבדק" (וכדרשת החסידות "אל תקרי 'חיות' אלא 'חיות'").

צא וראה אשא עיני מאמר "שלשה חושים" שה'חוש' של החסידות הוא חוש בנשיאת הפכים.

צב כמבואר החל מכ"ד טבת תשע"ה ונדפס לאחרונה בספר המהפכה הרביעית.

צג בעש"ט עה"ת בראשית ככו.

צד בעש"ט עה"ת פרשת קדשים אות טו.

צה כאשר יד יעקב (הנותנת צדקה) אוזחת בעקב עשו (העקב הוא כח מניע ו"עקב עשו" היינו כוונתו 'לגרמיה', שלא לשמה) הוא מרגיש שהוא נכלל ב"חסד לאמים חטאת" (משלי יד, לז; וראה ב"ב י, ו ותניא פ"א), שעושה חסד שאינו של אמת, ועליו לעשות תשובה – וממילא, על

במושגים שלנו היום, אם רוצים תנועת תשובה שתייצר חיבור נכון בתוך עם ישראל – וגם בעולם כולו – אנחנו זקוקים לתודעת התשובה והשפלות שתביא אותנו לפעולה בה כולנו 'מתקדמים ביחד'^{צח} אל הגאולה האמתית והשלמה.

צח שיעור י"א תמוז תשע"ז.

של מי שפועל את החיבור, שפלות החודרת גם בבעלי התשובה (ש"דרך להיות שפלים וענוים ביותר"^{צט}) וגם בצדיקים (היודעים שאינם יכולים לעמוד "במקום שבעלי תשובה עומדין"^{צד}).

ידי תשובתו, הוא מכניס הרהור תשובה בעשו (שפתאום 'תופס את עצמו', עד כמה הוא שקרן, הנהוג באופן של "אחד בפה ואחד בלב"), וד"ל.

צו הלכות תשובה פ"ז ה"ח.

צז ברכות לד, ב.

הְלוּמָד עַל מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לַדֶּרֶךְ

- ◆ רוב מחלוקות הצדיקים נבעו מלשון הרע – שרש חלוקת הממלכה והגלות שבעקבותיה.
- ◆ מחלוקת גורמת לחולי ושלום מביא רפואה.
- ◆ בשביל להשכין שלום צריכים להיות בעל שפלות בתכלית.
- ◆ שלום בין דעות עושים על ידי המשכת אור חדש – גילוי מתורתו של משיח – הכולל את שתי הדעות.
- ◆ יעקב, איש התורה, הוא הבעלים של עולם התיקון – עולם של התכללות.
- ◆ אפשר להבין את התפארת ככוללת את שני הגוונים שהיא מחברת ואפשר להבין שיש לה גוון שלישי של עצמה – 'שלישי הנמנע' שמחבר את ההפכים.
- ◆ בקו האמצעי – סוד האמונה – מתגלה נשיאת ההפכים של איך-סוף ב"ה.
- ◆ יעקב לא מסתפק בחיבור הימין והשמאל בקדושה – הוא רוצה להתחבר עם עשו, לחבר את התהו והתיקון.
- ◆ יעקב ממשיך את שרש עשו מלמעלה אך עוסק גם במאבק-חיבוק עם עשו הגשמי שלמטה.
- ◆ חיבור התהו והתיקון הוא חיבור שלם של "רצוא" ו"שוב" – שניהם במלוא עוצמתם.
- ◆ רבי עקיבא, בן גרים שנעשה עמוד התורה, ש"נכנס בשלום ויצא בשלום" מבטא את חיבור יעקב ועשו.
- ◆ ההכנה לגאולה היא חיבור המקיף לאור הפנימי; השלב הראשון של ימות המשיח הוא חיבור המקיף לאורות וכלים דתיקון; השלב השני של ימות המשיח (תחית המתים) הוא המשכת המקיף בשלמות לכלים.
- ◆ כאשר המקיף נמשך בשלמות לכלים המצוות בטלות – מתקיימות בדרך ממילא – והנשמה ניזונת מהגוף.
- ◆ בשביל חיבור המאמינים נדרשות אמונה ושפלות, אך בשביל חיבור יעקב ועשו נדרשת גם תשובה.
- ◆ עלינו לאמץ גישה של תשובה ושפלות, שמכחה כולנו 'מתקדמים ביחד' אל הגאולה.

"בשמחה תצאו ובשלום תובלון"

קיצור מהלך השיעור

לכבוד ראש השנה לחסידות מוגש קטע שטרם פורסם מהתוועדות י"ט כסלו בשנים עברו. הנוסח יותר קולח ו'מתועד', מתאים ללימוד בימי י"ט-כ' כסלו עצמם, כהתעלות ו'חימום' לקראת ההתוועדות הגדולה במוצאי שבת. **פרק א** עוסק ב**פדיה בשלום הבאה מתוך שמחה**, המסחררת מכל המיצרים ומביאה ל**אחדות**. **פרק ב** הוא התבוננות חדשה על **סדר הדורות של אבות החסידות** – הבעל שם טוב, הרב המגיד ממעזריטש (בעל ההילולא) ואדמו"ר הזקן (בעל הגאולה). **פרק ג** הוא לימוד תורה מקורית של המגיד על פרשת השבוע, העוסק ב**חיבור בין הצדיק והרשע** בפתחת הפרשה.

המלה החשובה ב"פדה בשלום נפשי" היא "שלום", שגם הוא קשור לשמחה – הפסוק אומר "כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון"^ג. שמחה הולכת עם שלום. לפי הקבלה והחסידות שמחה היא אמא^ד, מקור הטהרה^ה. לכן יש ביטוי שהרבי טבע – "שמחה בטהרתה"^ו. צריך שמחה פשוטה בטהרתה, שאפילו יותר גבוהה משמחה של מצוה. שלום הוא בספירת היסוד^ז, תיקון הברית. כתוב בספר יצירה ש"תמורת שלום

א. שלום מתוך שמחה "בשמחה תצאו ובשלום תובלון"

לחיים לחיים. גוט יום טוב לכולם, לשנה טובה בלימוד החסידות ובדרכי החסידות תכתבו ותחתמו!

היום אנחנו יושבים כאן לכבוד הרב המגיד, בעל ההילולא רבה של היום, ולכבוד אדמו"ר הזקן, בעל הגאולה של היום. נתחיל עם שיר הגאולה, "פדה בשלום נפשי מקרב לי"^א. הנושא הכללי שלנו הערב הוא שמחה^ב.

ג ישעיה נה, יב.

ד קהלת יעקב 'שמחה' ב. הנפש פ"ו.

ה ראה ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך 'טהור', וש"נ.

ו שיחת כי תצא י"ד אלול תשמ"ח.

ז זהר ח"ג קטו, א; רעג, ב.

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. מוצאי י"ט כסלו תשפ"ב – כפ"ח.

א תהלים נה, יט.

ב ח"ב של השיעור – נדפס בגליון מקץ תשפ"ב.

בשביל להגיע לשלום של "פדה" בשלום נפשי" צריך שמחה בטהרתה, שמחה פשוטה, שמחה ללא תנאי

המרדן, שנקרא על שם שלום – אב־שלום, "אב" לשון רצון, אני רוצה שלום עכשיו – שמורד נגד דוד אביו. במקומו צריך לבוא יורש העצר בעצם של דוד המלך, שלמה המלך, "מלך שהשלום [האמת] שלו"^ט. שלמה הוא התיקון של אבשלום. אבל הפלא,

החידוש, הוא שגם מי שמתנגד לדוד ולוחם בו בחייו – אנשיו בסתר לבם מיחלים ומתפללים בעד נצחון דוד^{טו}, "כי ברבים היו עמדי". צריך לדעת שגם בדור שלנו אנשי אבשלום מתפללים בעד מלכות דוד, "דוד מלך ישראל חי וקים"^י.

זהו המסר של השיר הזה.

אדמו"ר הזקן אומר שהייתי קורא בספר תהלים וכאשר הגעתי לפסוק "פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי" – "יצאתי בשלום מה' שלום"^י הכל שלום. זהו אותו שלום של "ובשלום תובלון" – ההגעה עד היעד ועד בכלל, סוד היסוד, הכח של ספירת היסוד, הברית המתוקנת – אבל איך? "כי בשמחה תצאו". עכשיו נשיר את "פדה בשלום נפשי" המסורתי של חב"ד, כמובן עם הדגש על שלש המלים האחרונות, "ואני אבטח בך", בגימטריא **דוד המלך**.

ב. שלשת דורות החסידות – המשכה עד התכלית

יש כמה וכמה דרכים איך לכוון ולהקביל את אבות החסידות – הבעל שם טוב, הרב המגיד ממעזריטש ואדמו"ר הזקן – כנגד הספירות העליונות, הפרצופים העליונים. אפשר להקביל אותם לראשים שבכתר^ט או לשלש הספירות

מלחמה"^ח ביסוד^ט. את עבודת ה' צריך להתחיל בשמחה, "עבדו את הוי' בשמחה", ומשמחה באים לשלום.

כתוב "כי בשמחה תצאו" – עם שמחה יוצאים מכל הצרות^י, מכל הצרות, מכל צרות העין שהיא היפך האהבה והאחדות

והשלום. שה' יברך את עמו בשלום, "וישם לך שלום"^י – הסיוע והשיא של ברכת כהנים. בשביל להגיע לשלום המיוחל צריך להתחיל משמחה – צריך לצאת מכל מה שהיפך השלום, מכל המחלוקת שיש, גם בתוך עם ישראל, היפך האחדות והשלום, והיציאה היא בשמחה. השמחה היא פנימיות הבינה, אמא. אחר כך, מאמא, מהשמחה הזו של "שמע בקלה", מגיעים לתיקון הברית – השלום.

שמחה ועוד **שלום** משלימים ל-729, 27 ברבוע, **זך** ברבוע, 9 בחזקת 3, 3 בחזקת 6, מספר מושלם. בשמות קדש זהו השם **קרע שטן**, שקורע את כל השטנים, את כל השרים של עשו, עד שנוכל לרשת את האורות של עשו אצלנו.

שמחה ללא תנאי

נשיר עכשיו "פדה בשלום נפשי". בשביל להגיע לשלום של "פדה בשלום נפשי" צריך שמחה בטהרתה, שמחה פשוטה, שמחה ללא תנאי. תנאים הם באמא^י, "היום אם בקלו תשמעו", אבל בפנימיות אמא יש בטחון מוחלט, שמחה בטהרתה, שמחה ללא תנאי.

"פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי" מדבר על מלחמת דוד באבשלום^י, הבן

ח ספר יצירה פ"ד מ"ג.

ט פירוש הגר"א שם מ"ב.

י תהלים ק, ב.

יא שיח שרפי קדש (פרשיסחא) 'שמחה' א.

יב במדבר ו, כו.

יג כדרשת תקוני הזהר תקון יח (לד, א) "אל תקרי אִם אלא אִם". ראה לב לדעת מאמר "אמונה ובטחון" ביאורי פ"ז אות ו.

יד ירושלמי סוטה פ"א ה"ח.

טו שהש"ר ג, יד.

טז ראה קרבן העדה על הירושלמי הנ"ל ד"ה "כי ברבים".

יז ר"ה כה, א.

יח לוח "יום יום" י"ט כסלו.

יט ראה לדוגמה שיעור י"ז כסלו תשע"ט. ובכ"מ.

התשוקה שלו. איפה יש תשוקה? בספירת היסוד, בברית, אבל היא מתחילה מהנצח וההוד, השוקיים, כדרשת חז"ל על הפסוק "שוקיו עמודי שש"^כ, "זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראתו... לששה ימים"^{כב}. השוקיים, הנצח וההוד, הולכים יחד עם היסוד שהוא התשוקה. בשיד השירים כתוב "אני לדודי ועלי תשוקתו"^{כט}. "אני לדודי" אומרת הכלה, המלכות, אבל "עלי תשוקתו" הוא היסוד – זהו חיבור היסוד אל המלכות. **דב** הוא גם ראשי תיבות "דירה בתחתונים"^ל – התאוה של הקב"ה, השקיקה של הקב"ה, התשוקה של הקב"ה, היא בספירת היסוד. לכן המגיד הוא היסוד.

היסוד הוא הצדיק. כמו שיש ביסוד "תמורת שלום מלחמה", כנ"ל, כך גם צמד המושגים צדיק ורשע שייכים ליסוד – או שהיסוד הוא תיקון הברית, שנקרא צדיק, או להיפך, פגם הברית ר"ל, שגם הוא היסוד. שם עיקר התיקון. כעת נאמר תורה של המגיד על שלשת הפסוקים הראשונים של פרשת השבוע, וישב. הוא מסביר אותם כיחידה אחת, שהנושא שלה הוא השוואה בין הצדיק והרשע – שייך לספירת היסוד. בסוף הצדיק יבוא ויחזיר את הרשע בתשובה שלמה, ואז "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם"^{לא}.

אתמול עשינו סיום על ספר התניא קדישא, התורה שבכתב של החסידות, והיום מתחילים אותו מחדש. אדמו"ר הזקן פותח את ספר התניא במושגים צדיק ורשע. בפרק א הוא מגדיר חמש מדרגות – צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו, רשע וטוב לו, רשע ורע לו ובינוני – אבל העיקר הוא המתח בין הצדיק והרשע. בתוך כל אחד מאתנו יש את המתח הזה, שבא לידי ביטוי – אפילו ביטוי פיזי – בספירת היסוד. הנושא

העליונות (כח"ב או חב"ד)^כ. אבל יש עוד דרך, חשובה ביותר, לכוון אותם כנגד תפארת-יסוד-מלכות:

הבעש"ט והמגיד – גופא ובריתא"

הבעל שם טוב – שקוראים לו ישראל, על שם עם ישראל כולו – הוא תפארת. עיקר השם ישראל בקבלה בתפארת^{כא}, כמו שהפסוק אומר "תפארת ישראל"^{כב}.

לפי זה הרב המגיד, כמו שנסביר עכשיו, הוא כנגד ספירת היסוד – אות ברית קדש, השלום, תיקון הברית. מגיד הוא לשון גיד, כינוי של היסוד, כח של המשכה-הגדה מהזכר-היסוד לנקבה-המלכות. בתחלת פרשת שבוע כתוב "אלה תלדות יעקב יוסף"^{כג}, יעקב הוא התפארת ויוסף הוא היסוד ועל שניהם יחד כתוב "גופא ובריתא חשבינן חד"^{כד} – התפארת, "תפארת גופא" והיסוד, "סיומא דגופא"^{כה}, נחשבים כאחד. זהו החיבור של הבעל שם טוב ושל המגיד ממעזריטש.

העיקר הוא

המתח בין הצדיק והרשע. בתוך כל אחד מאתנו יש את המתח הזה, שבא לידי ביטוי בספירת היסוד

תשוקת היסוד

מה הקשר של הרב המגיד ליסוד? המגיד נקרא דוב (דוב-בער, בער הוא דב באידיש). על הדב כתוב "דב שוקק"^{כו} – שוקק לשון תשוקה. ה"שוקק" הוא בעצם הקול של הדב – לדב יש קול מיוחד, הוא שוקק, והקול מבטא את

כ ראה גם תו"מ תשמ"ט ח"ג עמ' 288. ובכ"מ.

כא פרדס רמונים שכ"ג פ"י. ובריבוי מקומות.

כב איכה ב, א.

כג בראשית לז, ב.

כד זהר ח"ג רכג, ב ובכ"מ; ע"ח של"א (פרצופי ז'ו"ן) פ"ג.

כה הקדמת תקו"ז יז, א ("פתח אליהו").

כו משלי כח, טו.

כז שה"ש ה, טו.

כח במדבר רבה י, א.

כט שה"ש ז, יא.

ל תנחומא נשא טז; תניא פל"ו.

לא ברכות לד, ב.

נגלה – הכל עכשיו בפרסום. יש מצוה ללמוד את תורת הנסתה, אבל בדרך של "יתפרנסון מיניה"^{לח} – שיתגלה בטוב טעם ודעת בחב"ד של נגלה, הכל מובן ומושג בראש, הכל נמשך לזמן שלנו, כמו שאמר אדמו"ר הזקן שצריך "לחיות עם הזמן"^{לט}. זלמן הוא שם לוועזי של שלמה – שלמה המלך.

יש כאן גם רמז יפה: כמה שוה שניאור-זלמן? 694. מה קורה אם הופכים את הספרות? מקבלים 496, **מלכות**. התכל'ס של אדמו"ר הזקן היא מלכות, "דוד מלך ישראל חי וקים", הוא דווקא מבית דוד.

יחוד המגיד ואדמו"ר הזקן

לפני שנאמר את פירוש הרב המגיד, בעל ההילולא רבא של היום, נבין עוד משהו: כתוב שהיום הוא יום ההילולא של המגיד – הילולא היא חתונה. כמו שאנחנו מזכירים בכל שנה, לפני הסתלקות המגיד הוא קרא לתלמידו המובהק והאהוב, אדמו"ר הזקן, ואמר לו "היינט איז אונזער יום טוב"^מ (היום הוא היום-טוב שלנו). נסביר קצת בדרך מליצה ורמז, אבל זהו לא סתם רמז: יום טוב הוא חתונה, הילולא היא חתונה. בהילולא צריך חתן וכלה, יסוד ומלכות. מי החתן ומי הכלה ב"היינט איז אונזער יום טוב"? הם עצמם – המגיד הוא החתן, היסוד, ואדמו"ר הזקן הוא הכלה, המלכות, כמו שהסברנו. לכן באמת צריך לשמוח היום בשמחה רבה ועצומה, שמחת חתן וכלה.

ג. יחוד הצדיק והרשע בתחלת פרשת וישב

אחרי ההקדמות האלה, נעבור לתורת המגיד^{נא}: המגיד מלמד משהו מאד מיוחד בשלשת פסוקי הפרשה הראשונים, שהם שילוב

של צדיק ורשע מתאים ביותר לרב המגיד, ולכן מתאים שאדמו"ר הזקן שכתב את הספר שלו "מפי סופרים" – הבעל שם טוב ובעיקר רבו המובהק, המגיד ממעזריטש – מתחיל בהגדרת המושגים צדיק ורשע.

כל זה קשור גם לגימטריא של השם **דב-בער**, "**אור הגנוז**" – גם ביטוי של היסוד. כתוב שהקב"ה ברא ביום הראשון את האור, "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור"^{נב}, ואחר כך כתוב "וירא אלהים את האור כי טוב"^{נג} – "טוב לגנוז", יותר מדי טוב מכדי שהרשעים יהנו בו, ולכן גנוז לצדיקים לעתיד לבוא^{נד}. "והיכן גנוז?" – בספירות כתוב^{נה} שהוא גנוז אותו ביסוד, גנוז אותו לצדיק שיתקן את הברית, לספירה של **דב-בער**, בגימטריא "**אור הגנוז**". לעומת זאת, "ונר רשעים ידעך"^{נו} – הרשע לא זוכה לאור הגנוז של דב-בער.

מלכות אדמו"ר הזקן

אם הבעל שם טוב הוא התפארת והמגיד הוא היסוד – מיהו אדמו"ר הזקן? המלכות. אדמו"ר הזקן הוא מלכות בית דוד^{נז}, הוא ראוי להיות משיח, הוא המשיח שבדור. אדמו"ר הזקן נקרא שניאור זלמן. שניאור הוא שני-אור – אור של תורת הנגלה, שו"ע של אדמו"ר הזקן, ואור של תורת הנסתה, תורת החסידות. תורת החסידות של המגיד היא עדיין נסתה, "אור הגנוז", אבל כל מה שאדמו"ר הזקן פרסם, גם ספר התניא, הוא בעצם המשכה וגילוי של אור הגנוז בעלמא דאתגליא, במלכות, הכל אצלו מלכות.

הכל אצלו בסוד **זלמן**, המשכה **לזמן**, כמו "שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה", שהכל

לב בראשית א, ג.

לג שם פסוק ד.

לד חגיגה יב, א; בראשית רבה יב, ו.

לה ע"פ זהר ח"ב קסו, ב.

לו משלי ג, ט.

לז ראה בהקדמה ללוח "היום יום", וכן בריש "בית רבי".

לח תקו"ז סוף תקו"ו.

לט לוח "היום יום" ב' חשוון.

מ לקו"ד ח"א ליל כ' כסלו תרצ"ד ס"ג.

מא דברות המגיד ריש פרשת וישב.

כל חייו של

הרשע, הוא
"רעה את אחיו
בצאן", דהיינו
רועה את עצמו,
שקוע בתענוגים
העצמיים שלו

— יחד — של צדיק ורשע,
שילוב של ספירת היסוד:

ישוב הדעת ביראה

הפסוק הראשון של הפרשה הוא "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען"^{מב}. הוא מסביר שאין "וישב" אלא לשון עכבה^{מג}, והולך על הצדיק, "יעקב" — כל זמן שהוא מתעכב בעולם הזה, כל ימי חייו, הוא יושב "בארץ מגורי אביו", בארץ של יראת אביו שבשמים ("מגורי" לשון יראה, כמו "מגור מסביב"^{מד}). יש לו ישוב הדעת ביראת ה'. גם כשהוא נמצא "בארץ כנען", בין אנשים במדרגה הכי נמוכה, במקום של היפך הקדושה והטהרה, מקום של "מעשה ארץ כנען"^{מה}, שהוא זימה הכי מכוערת שיכולה להיות^{מו} — גם שם, "בארץ כנען", הוא נמצא מיושב בדעתו, "וישב יעקב בארץ מגורי אביו". עד כאן הפסוק הראשון, שמתאר את מהות הצדיק, שכאן הוא יעקב אבינו.

"שעשוע ותענוג נחת רוח"

הפסוק הבא הוא "אלה תלדות יעקב יוסף". מה פירוש "אלה תלדות"? המגמה שלו. חוץ מכך שהוא יושב ביראת ה', זו התחלתו ומהותו, מה הוא פועל? מה מגמתו בעולם הזה? מה התשוקה שלו? אמרנו שתכונת ספירת יסוד היא תשוקה, "דב שוקק". היסוד שלו שואף להוליד. להוליד מה? להוסיף תענוג. הביטוי בתורת המגיד הוא להוסיף "שעשוע ותענוג נחת רוח ליוצרו" על ידי המעשים הטובים שהוא עושה בעולם הזה. מהו משמעות הלשון המיוחד, המשולש, של שעשוע־תענוג־נחת רוח? שלש מדרגות תענוג.

היסוד, מדרגת המגיד, נמצא בכל אחד משלשת הראשים שבכתר:

הרדל"א הוא תענוג עתידי, תענוג שרק עתיד להתגלות^{מז}. על השעשוע נאמר בחז"ל ש"צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה"^{מח}. "צדיקים יושבים" כמו "וישב יעקב", שחז"ל דורשים^{מט} "בקש יעקב לישב בשלוה", כמו בעולם הבא, רק שלא הגיע הזמן. ההנאה מזיו השכינה נקראת שעשוע — שעשוע עצמי, "שעשועי המלך בעצמותו" — והיא התענוג שבתוך האמונה, תענוג עתידי.

סתם תענוג הוא התענוג עכשיו, בהוה — הראש השני שבכתר. מה ההבדל? התענוג העתידי הוא תענוג פשוט, לא מורכב בשום דבר, לא תלוי בשום דבר, אלא שעשוע עצמי, ואילו התענוג עכשיו הוא תענוג מורכב, תענוג ממשוהו, כמו ששומעים ניגון ומתענגים על התענוג הנפלא שיש בניגון^{נא}.

מהי נחת רוח? תענוג שבתוך הרצון, בתוך עצם הרצון, כמו שכתוב "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני"^{נב}. ה' נתן מצוות, וכל מצוה היא "הזדמנות פז" (בלשון הרבי) לעשות נחת רוח לה'. כמו שחסיד רוצה תמיד לעשות נחת רוח לרבי — לקיים את השליחות של הרבי.

נחזור: נחת רוח הוא התענוג שבתוך הרצון. סתם תענוג הוא, כמו שאמרנו, תענוג במשהו — תענוג בניגון וגם תענוג בלימוד תורה. שעשוע הוא התענוג העתידי. שוב, זהו לשון של המגיד. את התורות האלה של המגיד קבלנו בכתב יד של רבי לוי יצחק מברדיטשוב — הוא רשם בכתב ידו מה ששמע — והוא חוזר כמה פעמים על השלישיה הזו.

כל מגמת הצדיק בחיים היא להוסיף, להוליד

מז ראה סה"מ תשי"ט ח"ב סוד"ה "הפך ים ליבשה"; ספר הנפש פ"ד (עמ' עב) ובכ"מ.

מח ברכות יז, א.

מט בראשית רבה פד, ג.

נ על תענוג פשוט ותענוג מורכב ראה מאמרי אדה"ז כתובים ד"ה "ונתי בחגי הסלט", ובכ"מ בחסידות.

נא ספרי פרשת שלח פ"א. ובכ"מ.

מב בראשית לז, א.

מג ראה מגילה כא, א.

מד ירמיהו, כה (ועוד).

מה ויקרא יח, ג.

מו משמעות הפסוק שם. וראה במדבר רבה כא, ג ("שעשוע מעשה כנען").

“רעה את אחיו בצאן”. הוא מסביר ש“צאן” לשון יציאה – הרשע כל הזמן רוצה לצאת מרשות היחיד, מרשות הקב”ה. ניחא ליה דווקא ב”ומשם יפרד”¹⁷, עלמא דפירודא, ורק אותו הוא רוצה – רוצה להחזיק את עצמו יש ודבר נפרד מהקב”ה, לצאת מעול מלכות שמים.

בהמשך כתוב “וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם”¹⁸, ויש שם שתי נקודות על המלה “את”. רש”י מביא בשם חז”ל¹⁹ שמלמד שלא הלכו אלא “לרעות את עצמן”. יש בכך הרבה פירושים, והפירוש הפשוט הוא שהלכו לעשות לעצמם תענוג – לשקוע בתענוגי בני אדם, תענוג גשמי שמפריד את האדם מיראת שמים, מכל קשר והתקשרות לקדושה, לקב”ה. כך כאן, אותו “בן שבע עשרה שנה”, כל חייו של הרשע, הוא “רעה את אחיו בצאן”, דהיינו רועה את עצמו, שקוע בתענוגים העצמיים שלו וכך מתחבר עם האחים שגם שקועים בתענוגי העולם הזה. לזה הוא משתוקק. שוב, הצאן כאן הוא יציאה מעול מלכות שמים – יציאה מכל קשר לקדושה. אחר כך הוא מסביר את המלים “והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה”: “והוא נער”, עושה מעשי נערות. הוא מביא רק את הרמז ש”שבע עשרה” היינו שבעים, אבל בפשט זהו גיל 17, גיל הטפש־עשרה, בו עושים מעשי נערות. על “בני בלהה” ו”בני זלפה” הוא מסביר שבלהה מתחלפת באותיות הגרון בבליעה וזלפה היא לשון זילוף יין – פירושים מאד מיוחדים. בעצם, הוא רומז לבן סורר ומורה שהוא נער זולל וסובא²⁰.

שוב, הוא נער שעושה מעשי נערות, מתחבר עם זוללים וסובאים ורועה את אחיו בצאן. בסוף כתוב “נשי אביו”. הוא אומר ש”נשי” לשון שכחה ו”אביו” הוא שוב אביו שבשמים – הרשע שוכח ומשכח בכוונה את מציאות אביו שבשמים.

– על ידי אבר הברית, שהוא אבר התענוג – שעשוע ותענוג ונחת רוח לבורא יתברך, “אלה תלדות יעקב יוסף”.

צדיק־רשע־צדיק

יש שבע מלים בפסוק הראשון – “וישב יעקב בארץ מגורי אביו [אפילו] בארץ כנען”. אחר כך, מה הצדיק עושה בעולם, חוץ מזה שיושב ביראת ה’? “אלה תלדות יעקב יוסף”. עד כאן מדובר על הצדיק.

הפלא הוא המעבר מצדיק לרשע: הוא אומר שהביטוי הבא, בהמשך הפסוק, כבר מדבר ברשע – עד כאן דברנו על צדיק גמור ומכאן עובר לדבר ברשע גמור. כל ההמשך – “יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו” – מתאר את הרשע הגמור.

המשך הפסוק, “ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם”, שוב קופץ לדבר על הצדיק הגמור. גם הפסוק הבא אחריו, “וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים”, מדבר על היחס של הקב”ה ליוסף, שהוא ה”צדיק יסוד עולם”²¹ – הוא מתאר עד כמה ה’ אוהב אותו, את הצדיק בן הזקונים שלו, ה”בר חכים”²² שלו, ושה’ עושה לו כתנת פסים, “חלוקא דרבנן”²³.

חיים של בן טפש־עשרה

נחזור: איך הוא מסביר את ה”בן שבע עשרה שנה”? הוא דורש “שבע עשרה” לא רק כמספר 17 אלא גם כשבע פעמים עשר – ווארט יפה – כל השבעים שנה שלו, “ימי שנותינו בהם שבעים שנה”²⁴ של הרשע בעולם הזה, הוא

נב משלי י, כה.

נג תרגום אונקלוס ל”בן זקנים”.

נד זהר ח”א סו, א; ע”ח ש”מ (פנימיות וחיצוניות) דרוש ד; ש”ב (קיצור אבי”ט) פ”ה, ועוד. ראה חסדי דוד הנאמנים ח” עמ’ 21 ואילך; אשא עיני מאמר “בכיה וחדוה”.

נה תהלים צ, י.

נו בראשית ב, י (ראה זהר ח”א קנח, א; ח”ב רלד, א).

נד שם לז, יב.

נח בראשית רבה פד, ג.

נט דברים כא, כ.

לו". כדי להחזיר את הרשעים בתשובה, עם כל האהבה שבתוך התוכחה, צריך להיות "בן זקנים", "בר חכים". כל הפסוק הראשון, "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען", שוה שש פעמים "מגורי" – המלה האמצעית בפסוק, שהיא גם המלה העיקרית, "מגורי" לשון יראה – ששוה בדיוק "בן זקנים".

שוב, "בן זקנים", אומד המגיד, הוא "בר חכים" – למה? כי ביחד עם אהבה צריך חכמה. זהו הרמז המפורסם שאנחנו אוהבים לומר^ד – **אהבת ישראל** עולה **אהבה** פעמים **חכמה**. לא מספיק רק לאהוב. צריך לאהוב עם חכמה. חכמה היא גם בטול – בטול היש שלי. כדי שהאהבה תהיה לשם הזולת – לא אהבה-עצמית, אהבה לשם הנאה כל שהיא, אלא אהבה אמתית לזולת – צריך בטול של החכמה. אם אני רוצה על ידי האהבה שלי גם לקרב את הזולת לתורה ומצוות צריך חכמה כפשוטה. המצוה הראשונה של הבעל שם טוב, של החסידות, היא להיות חכם, להיות פקח^ה. אי אפשר לממש את תכלית הכוונה, וכל שכן לקרב את הזולת, בלי להיות "בר חכים", להיות חכם בעצמך.

בזכות ההנהגה של "בר חכים" "ועשה לו כנתת פסים" – הוא עושה לו חלוקה דרבנן. מוסבר בספר תניא קדישא^ו שדרך הלבוש הזה הנשמה זוכה לקבל אור צח ואור מצוחצח, כתר עליון של עולם הבא. אם הוא צדיק כאבותינו הקדושים הוא זוכה לטעום מעין עולם הבא כבר בעולם הזה^ז.

עד כאן תורת המגיד על שלשת הפסוקים הראשונים. יש בה עוד הרבה רמזים יפהיים, אבל נסיים כעת.

ד הספוט וביאורים לספר כלל גדול בתורה עמ' קפ' קפג (וברביו מקומות).
 ה כש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות רה (מסה"ש קיץ ה'ש"ת עמ' 52).
 ו אגה"ק כט.
 ז ב"ב טז, בי"ז, א.

כל זה פירוש מופלא ביותר של המגיד, שלוקח פסוק כזה תמים – שלכאורה כולו מדבר על יוסף הצדיק – והופך את כל המילים הללו לתיאור של הרשע הגמור.

להחזיר את הרשעים בתשובה

אחר כך פתאום חוזר שוב לצדיק הגמור – "ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם". יוסף, הצדיק כאן, מביא את דבתם – מאד מצטער כשהוא מסתכל מסביב ורואה את הקלקול הגדול של העולם הזה על ידי הרשעים, שמחריבים את העולם הזה, גם ברוחניות וגם בגשמיות. מתוך צער הוא קודם כל מוכיח אותם. מצות התוכחה מתקיימת דווקא מתוך אהבה. כתוב^א ש"תוכחה היינו תוך-חה, תוך-אהבה". הוא עומד בפרץ, מוכיח אותם, וכך מחזיר אותם בתשובה – "ויבא את דבתם רעה", "דבתם" לשון "דובב שפתי ישנים"^א (גם לשון דב, שהזכרנו קודם) – הוא מביא את כל הדיבורים האסורים שלהם, כל מה שעושים לא לפי תורה ומצות, "אל אביהם" שבשמים. מעלה את כל הניצוצות הקדושים שפזורים גם בתענוגי העולם הזה – את כל הרע הוא מחזיר בתשובה. שוב, זהו פירוש נפלא. אז מה יש כאן? צדיק, רשע, ועוד פעם צדיק, שמתוך צער על המצאות הרשעים בעולם יש לו כח להחזיר אותם בתשובה. כמו שכתוב על יוסף כשנולד, "יסף הוי' לי בן אחר"^ב – לוקח את ה"אחר", הרשע, והופך אותו ל"בן", כפירוש הידוע בחסידות^ג. כך הוא פועל גם בפסוק שלנו.

לקרב באהבה ובחכמה

אז כתוב "וישראל" – כינוי לקב"ה כאן – "אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא

ט שכינה ביניהם פ"ב הערה יב; תשובת השנה מאמר "בכל דרכיך דעהו" פ"ה. ובכ"מ.
 סא שה"ש ז, י.
 סב בראשית ל, כד.
 סג אוה"ת יצא כרך ו עמ' תתשכג, א.

המדור מוקדש לזכות
הת' ישראל לייב ש' יודלמן ומרים ציפורה תח' זילבר
לרגל בואם בקשרי שיחוקן

הסיפור החסידי

המגיד ממעזריטש | תשובת הקבצן

רבי דוב בער, המגיד ממעזריטש, היה תלמידו וממשיך דרכו של הבעל שם טוב הקדוש. בתקופת הנהגתו הצטרפו אל החסידות רוב מניין ובניין של גדולי הדור הבא. אף שבניגוד לרבו היה המגיד יושב אוהל מובהק, ולא הרבה לצאת למסעות, את תלמידיו שלח למקומות רבים בפולין וליטא, ואף לגרמניה הרחוקה. החסידות שגשגה, ומטבע הדברים, גם ההתנגדות לה העמיקה. מסופר כי המגיד נפטר בעקבות המחלוקת העזה, כאשר כמה מתלמידיו השיבו מלחמה שיערה והדבר עלה לו בבריאותו ולבסוף בחייו. בשנת תקל"ב פרצה במעזריטש מגפה. ר' זושא הביא את המגיד לאניפולי, שם התגורר כשבעה חודשים עד ליום הסתלקותו בי"ט בכסלו תקל"ג. לאחר פטירתו, התפזרו תלמידיו ברחבי אירופה והפיצו את החסידות במקומם, בהניחם את יסודותיה של תנועת החסידות כפי שהיא כיום.

וחי בנשמה — וזכרון המעמד מתעורר לפתע מתרדמתו.

חוץ מההנהגה המיוחדת, מעניין במיוחד הוא הקשר שנחשף כאן בין המגיד למורו שלעתיד, הבעל שם טוב הקדוש. במסורת חב"ד נמסר, כי לכל מתקרב חדש היה הבעל שם טוב פונה בשאלה: "וואס ג'דענקסטו [מה אתה זוכר]?" מטרת השאלה היתה לעורר את הזיכרון הקדום ביותר של האדם, וכך לקשר אותו אל שורש נשמתו. נראה כי בהשראת המנהג הזה סיפר נינו, רבי נחמן, על "הבְּעַטְלִיר [הקבצן] העיוור": הקבצן בסיפור מתאר חבורת אנשים המשחזרים זכרונות, והוא מנצח אותם בתחרות כשהוא מספר את הזכרון המוקדם ביותר שיכול להיות — "אני זוכר את הלא כלום".

אף שהיחס המיוחד לזכרונות מקשר בין הבעל שם טוב לתלמידו המגיד, ישנו הבדל משמעותי ביניהם: מהות הזיכרון שהם מבקשים לעורר היא שונה מאוד. בעוד הבעל שם טוב (וכמוהו נינו רבי נחמן) מעוניין לגלות את הזיכרון המוקדם ביותר של היהודי, מבקש המגיד לעורר

למגיד ממעזריטש, במרם התקרב לבעל שם טוב, היתה ישיבה לתלמידים (ולגרסאות אחרות — תלמוד תורה לילדים). כשרצה תלמיד להתקבל וללמוד אצלו, היה בוחנו בדרך מיוחדת: מדבר עמו אודות מעמד הר סיני ומנסה לעורר בו זכרון על כך. אם, על ידי שדיבר עמו, היה התלמיד נזכר במעמד קבלת התורה או אפילו בדבר מסויים שהיה שם — היה מקבלו. ובאם לאו — לא היה מקבלו לתלמיד. בהחלט שיטה מעניינת לקבלת תלמידים... בעוד הבחינות הרגילות בוחנות את יכולותיו השכליות של התלמיד, או את מידותיו המתוקנות, בוחן כאן המגיד משהו אחר לגמרי — את החיבור הנשמתי של התלמיד אל התורה, חיבור שהוא לחלוטין מעל השכל. אך כיצד הוא עושה זאת? בדרך הטבע, קשה להניח שאדם רגיל יזכר במה שחוותה נשמתו לפני דורות רבים! איננו יודעים בוודאות, אך יתכן שמפגש עם צדיק, החדוד כולו בחוויה של דבקות בנותן התורה, הופך את רגע נתינת התורה למוחשי

דעתיק, אך כתר שם טוב הוא סוד כתר דעתיק־רדל"א). לכן, הזכרון הראשוני ביותר על פי רבי נחמן, נין הבעל שם טוב, הוא דווקא זכרון האין.

ישראל, תורה ומקדש

אם זכרון מעמד הר סיני הוא זכרון מובהק של חכמה, וזכרון האין, שרש נשמת ישראל, הוא בכתר – מתבקש להמשיך עוד ולעורר זכרון גם כנגד הספירה הבאה בתור – ספירת הבינה. מה יכול להיות הזכרון הזה?

הבינה, ההתבוננות, היא ההיכל – הבניין בו שורה ומתגלה הנקודה הראשונית של החכמה (שמכונה אז "נקודה בהיכלא", סוד ב' רבתי של בראשית). משום כך, זכרון הבינה הוא המקום בו חווה היהודי את בואו לראות וליראות בבית המקדש (שני בתי המקדש, הראשון והשני, הם בסוד בינה ותבונה – פנימיות בינה וחיצוניותה. גם בחכמה ב' בחינות – אבא עילאה וישראל סבא, שזהו סוד מתן תורה ומעמד הר סיני וד"ל). אם הבעל שם טוב עורר את זכרון האין, והמגיד את זכרון התורה, מתבקש לומר כי זכרון המקדש הוא הזכרון שעורר אדה"ז בתלמידיו. כמבואר בכמה מקומות, שלושת אבות החסידות מכוונים כנגד שלושת האבות – אברהם, יצחק ויעקב: אברהם הוא המאמין הראשון, סוד האמונה הפשוטה של הבעל שם טוב באין האמיתי, שהוא הוא היש האמיתי (סוד הגברא והחפצא בעצמות שדובר לאחרונה); יצחק הוא סוד מתן תורה "מפי הגבורה", והשופר של מתן תורה אף נעשה מאילו של יצחק; יעקב, ש"קראו בית" ויסד בית אלוקים, הוא סוד בית המקדש, אדמו"ר הזקן.

תשובה טבעית

למגיד ממעזריטש, בתפקידו כ"מגיד" הדורש בפני הציבור, היה משל שנהג לומר כדי לעורר את הציבור בתשובה: מדינה אחת הטאה למלך ומרדה בו, אבל לאחר זמן התעוררו כולם לפייס את המלך. החליטו לשלוח

את זכרון מעמד הר סיני בדווקא. החלוקה הזו דומה למחלוקת המדרשים מה קדם למה – התורה, או נשמות ישראל. החסידות פוסקת כב"תנא דבי אליהו", כי "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר". אך המגיד, לפני התקרבותו אל הבעש"ט, סבר כי התורה קדמה לישראל והם מתקשרים בו רק דרכה.

האין תימצא

בעצם ניתן לומר, כי זהו עיקר החידוש שחווה המגיד בהתקרבותו לרבי ישראל בעל שם טוב – ההבנה כי מחשבתן של ישראל קדמה אפילו לתורה הקדומה. באותיות של קבלה, המגיד התעלה אז מספירת החכמה אל ספירת הכתר: על התורה נאמר "אורייתא מחכמה נפקת", ובהסתכלות של חכמה אכן התורה נעלית מישראל. התורה היא "חכמתו ורצונו יתברך" המורה לישראל את הדרך לדבוק בו, ובלעדיה היו עלולים להתרחק ממנו מאוד חלילה. אך הבעל שם טוב, על אף כל זאת, מזהה כי שרשם של ישראל נעלה יותר. השרש הזה הוא הכתר העליון, שלא שייכת בו שום תפיסה ומחשבה אלא אמונה בלבד.

זהו סוד השם הקדוש ככ"ה (כתר כל הכתרים), המבטא את האמונה הפשוטה של ישראל – שהם באמת מטרתה האמיתית של התורה. התורה כולה, בהסתכלות זו, היא אמצעי שנועד למען עם ישראל. כולה הוראות, פניות והדרכות אליהם דווקא – והם עצמם קשורים אל הקב"ה בקשר עצמי שאין לו שום סבה, טעם והקשר. כך נכתב, כי הקב"ה נמלך בנשמות ישראל בטרם ברא את העולם, והם "ראשית תבואתה", שמחשבתם קדמה לכל.

המקום בו אין דבר מלבד הקב"ה וישראל, "ישראל ומלכא בלחודוהי", הוא סוד "אין מול לישראל": מזלם־שרשם של ישראל הוא מהאין של הכתר העליון, כתר שם טוב שעולה על גבי כתר התורה, הכהונה והמלכות (ג' הכתרים הם סוד ג' דאריך שבהם מאירים דעת חסד וגבורה

יש לו לשאלה הזו?

בספר הזוהר, מזוהה ספירת הבינה עם התשובה. אך בנוסף על כך, מכונה הבינה "עלמא דחירו" – עולם החירות. התשובה שמלמד אותנו הקבצן היא תשובה של "מודעות טבעית", בה לנהוג כשורה זהו הדבר הפשוט והטבעי ביותר. תשובה כזו משוחררת מכל העכבות של השרים, שמתוקף תפקידם הם מרגישים את המורכבות והעמל שדורשת המציאות.

בדרך כלל, אנו רחוקים מסגנון החיים הזה. זו תשובה בסגנון משיחי, גאולי, של עולם שהטבע שלו מושך אותנו להתנהג כפי רצון ה'. אך הזיהוי של התשובה הטבעית עם קבצן דווקא, מעורר אותנו למחשבה מעניינת: דווקא החשיבות שאנו מייחסים לעצמנו ולמעשים שלנו, מונעת מאיתנו לשנות אותם.

אם אני שר חשוב, אני מייחס חשיבות רבה לחטא שחטאתי בו – וממילא אחשוש להודות בו ולהתנצל עליו. כך, באופן פרדוקסלי, אמשיך דווקא לדשדש עוד ועוד בחטא החמור והנורא... אך אם אני קבצן שאין לו הרבה מוניטין והיסטוריה, המעבר מחטא לתשובה הוא פשוט וקל. הזדהות כזו עם פעולת התשובה, יכולה לבוא רק מתוך שפלות אמיתית ועמוקה, שבעינייה כל מעשי אדם – בין אם הם טובים ובין אם לא – שואבים את משקלם וכובדם מהבורא יתברך בלבד. כאשר מתנתקים מרצוננו, הופכים אומנם להיות "כבדי עוון", אך ברגע אחד יכול כל משקל העוונות להתפוגג.

שליה, כדי שיפייס את המלך בשם כל בני המדינה – אך את מי ישלחו?

ראשית פנו לראש הממשלה, שהוא ייצג את העם, אך ראש הממשלה סרב: היות שהוא הגדול מכולם, גם חטאו גדול ואין לו פנים להניע אל המלך. כך אמרו, בזה אחר זה, גם כל השרים והחשובים שבאותה מדינה. כאשר ראו כך החלו לפנות לאנשים פשוטים, וגם הם השתמטו... וכך ירדו עוד ועוד עד שהגיעו לקבצן הנחות והדהוי ביותר במדינה. הקבצן לא התלבט הרבה, וכששמע מה נדרש ממנו הלך מיד אל המלך, מסר לו את הרטת בני המדינה על חטאיהם ופייס אותם.

איך מעוררים לתשובה? בזמנו של המגיד ממעזריטש, היו מגידים רבים שניסו לענות על כך: אם היה מדובר במגיד בעל אופי קשה, הוא היה שופך אש וגופרית על השומעים ומתאר את עונשי הגיהנם הצפויים להם. אם היה זה איש בעל לב רך ורחום יותר, הוא היה מתאר את אהבת הבורא וחסדיו, ואת צערם בשל מעשיהם הרעים של ילדיו האהובים.

אך כאן, המגיד ממעזריטש עושה משהו אחר לגמרי: הוא מאיד באופן חי, אפילו הומוריסטי, את ההשתמטות והקושי שמלווים את עבודת התשובה בדרך כלל. השאלה שהוא שואל, היא שאלתם של המאזינים לו: "איך עושים תשובה"? את הקושי הזה הוא פותר דרך דמותו של הקבצן – היחיד שמסוגל לבצע את מה שכולם חוששים ממנו, וללכת להתפייס עם המלך. מה מלמד אותנו הקבצן, ואיזו תשובה

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

התלבטות על מעבר ישיבה

אני לומד כיום בישיבת חב"ד ומתלבט בנוגע למעבר לאחת הישיבות של הרב. יש לי שיקולים לכאן ולכאן – לימודיים, חברתיים וגם הרצון ללמוד ב'מוסד של הרבי' – ואיני מצליח להגיע להחלטה. אשמח לעצה והדרכה.

מענה:

בכל כיוצא בזה – שאלה לגבי מעשה שיש בו משום שינוי משמעותי במצבו הנתון של האדם, ואינו מצליח להכריע את הספק לפי שיקול דעתו מה ה' רוצה ממנו באמת – חז"ל אמרו כלל גדול (וגם הרבי כותב כך): "שב ואל תעשה עדיף" (ובכל זאת, לכתחילה, על האדם להתבונן עד שיבין בעצמו "מה רוצה באמת" – לשון הרבי – וכאשר יש לו יראת שמים מסתמא מה שהוא רוצה באמת זה גם מה שה' רוצה ממנו באמת). לכן אם אינך יכול להכריע (גם לאחר תפלה לה' מעומקא דלבא שיאיר את עיניך) עצתי

שם טוב שכאשר "יפוצו מעינותיך חוצה – אזי קאתי מה, דא מלכא משיחא". על כל אחד מאתנו, שחפץ באמת בביאת גואל צדק בקרוב ממש, להתמסר ללימוד החסידות, תורת הבעל שם טוב ולעבודת השי"ת על פי תורת הבעל שם טוב ולהפצת החסידות בעולם.

התחלת לימוד תניא

ב"ה אני מעביר חבורת "ר' חייא" [תנועת הנוער לבנים של הרב] לילדים בכיתות ד' ובנוסף לחומר הלימודי של התנועה, רציתי גם שנלמד יחד תניא. האם לדעת הרב נכון ללמוד לפי הסדר או שישנם פרקים בסיסיים שאיתם עדיף להתחיל?

מענה:

בתחילת הלימוד נכון ללמוד מפרק כו עד פרק לז, שם מבוארים ענייני השמחה והעצבות בעבודת ה' ובכלל, נושא שהכי נוגע וקיומי היום לכל אחד ואחת.

שתשאר (במנוחת הדעת, בהשתדלות להסיח את דעתך מטרדת הספק לעת עתה) בישיבה בה אתה לומד עד סוף זמן חורף, ואז תשקול מחדש "מה רוצה באמת" ויקוים בך "מהוי' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ".

[וכמאמר מוסגר, לגבי שאלת הלימוד ב'מוסד של הרבי': חשוב לדעת שהרבי קבל את הנשיאות על כל מוסדות גל עיני (באותה שנה בה הוא הסיר את הנשיאות מחלק ממוסדות חב"ד בגלל מעשה שהיה)].

חיזוק ללימוד חסידות

אני מתכוון בעז"ה להקים חבורת לימוד חסידות לפני התפילה בישיבה, כדי שכמה שיותר בחורים ילמדו בצורה מסודרת, נשמח מאוד אם הרב יוכל לכתוב חיזוק לבחורים.

מענה:

משיח הבטיח למורנו הבעל

אנכי והילדים

המדור לילדי ישראל

מא' זנתי!

שתגיח קרן אור מחויץ לחדר תהיה זו הצלה. לאור האלמה תוכלו למצא את המטבע האבודה.

האם זהו התפקיד היחיד שממלאות עבורנו קרני האור? לא ולא. קרני האור אמנם מאירות לנו את החשף, אבל אם נטפס במעלה קרן האור נבחין בתפקיד הרבה יותר מהותי שלה. דמינו לכם אדם שנולד וגדל בחדר חשוף וכל חייו לא יוצא ממנו. מבחינתו חשף היא המציאות המפרכת היחידה, בעוד את העולם המואר הוא כלל אינו מפיר.

נקור כאור

והנה, ביום (בהיר!) אחד נפתח סדק צר בחלון החדר בו הוא שוהה, אלמת אור חודרת פנימה והחדר מואר בבת אחת. אז נכון, כעת הוא יכול גם לראות מה מתרחש בחדר ולא רק למשש את החפצים המנחים בו, וזה בהחלט חדוש מרענן עבורו. אבל אני מניח שמה שייסקרן אותו יותר באותם רגעים הם דוקא דברים אחרים – מה

שלום ילדים!

השבת, ובעצם כבר מיום ששי, נחגג את י"ט בכסלו, יום שחרור אדמו"ר הזקן ממאסה, שמאז נקבע והיה לחג הגאולה וראש השנה לחסידות. כמו הראש בגוף שלנו, שאחראי ומפקד על תפקודם של שאר אברי הגוף, גם ראש השנה הוא היום בו מתחדשת החיות החסידית שלנו לכל השנה בלה. ביום זה נברך אחד את השני בברכת שנה טובה "בלמוד החסידות ובדרכי החסידות!"

והעקר... ביום זה נקבל פח ומרץ מחדשים להפצת מעינות פנימיות התורה – חוצה!

דפאיר את החילף

אבדתם פעם מטבע בחדר חשוף? אם כן, אני מניח שתבינו על מה אני מדבר. אחרי שהפכתם בחדר כל דבר שזז ומששתם כל מה שאפשה, הדבר שאתם מיחלים לו הוא קרן אור ברגע לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

כְּמוֹ הָאוֹר הַגֶּשֶׁמִּי, גַּם הָאוֹר הַרוֹחָנִי שְׂמַאִיר אֵלֵינוּ ה' יִתְבַּרְךָ מְסַלֵּק מֵעֲלֵינוּ אֶת הַחֹשֶׁךְ. לֵאלֹהֵי הַתּוֹרָה הַיֵּינוּ הוֹלְכִים בְּעוֹלָם הַחֹשֶׁךְ וּמֵאֲבָדִים בּוֹ אֶת דְּרָכֵינוּ. ה' מְדַרְיָךְ אוֹתָנוּ מָה לַעֲשׂוֹת, בִּיצַד לְהַתְנַהֵּג וְאִיךָ לַחֲשֹׁב נְכוֹן, וְכֵן זֶה נִמְצָא בַּתּוֹרָה.

אָבֵל מָה עוֹד מִגְלָה לָנוּ הַתּוֹרָה? אֶת מִי שְׁנַתֵּן אוֹתָהּ, אֶת מְקוֹר הָאוֹר! זֶהוּ עֲנִינָה שֶׁל תּוֹרַת הַחֲסִידוֹת, הַמָּאוֹר שְׂבַתּוֹרָה!

130. אֵלֵינוּ יְנִיחַ חוֹצֶה

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנַת תַּק"ז עָשָׂה הַבַּעַל שֵׁם טוֹב עֲלִית נְשָׁמָה וּפְגַשׁ שָׁם אֶת הַמְּשִׁיחַ. "אֵימְתִי קָאֲתִי מַר?", שׂוֹאֵל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב אֶת הַמְּשִׁיחַ. "לְכִשְׂפִיצוּ מְעִינְתֶיךָ חוֹצֶה" בָּא הַמַּעֲנֶה. הַתּוֹרָה נִמְשָׁלָה לְמַיִם, וְלָכֵן מוֹבִנֵת הוֹרְאֵת הַמְּשִׁיחַ לְהַפִּיץ אֶת מִי תּוֹרַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב בְּעוֹלָם כָּלוּ. אָבֵל שִׁימוּ לֵב! הַמְּשִׁיחַ לֹא אוֹמֵר לַבַּעַל שֵׁם טוֹב לְהַפִּיץ מַיִם מִמֶּאֱגֵר הַתּוֹרָה שְׂבַרְשׁוֹתוֹ. הוּא מוֹרָה לוֹ לְהַפִּיץ אֶת הַמַּעֲנֵן שְׁלוֹ.

מָה הַהֲבָדֵל? לְמַיִם כַּמּוֹת מְגֻבָּלָת. גַּם אִם מְדַבֵּר בְּבִרְכַת עֲנֵק הַמְּכִילָה כַּמּוֹת מַיִם גְּדוֹלָה, בְּסוּפוֹ שֶׁל דָּבָר, זֶה תַּהֲיֶה הַכַּמּוֹת. לְעַמַּת זֹאת, לְמַעַן נוֹבַע אֵין כָּל הַגְּבֻלָה. הוּא מוֹצִיא עוֹד וְעוֹד מַיִם, וּבְכֵן פְּעַם יְהִי אֵלוֹ מַיִם חֲדָשִׁים לְגַמְרִי. אָבֵל זֶה לֹא הַכֵּל. אִם אֲנִי מַפִּיץ אֶת הַמַּיִם בְּלֵב, נוֹתֵר מְקוֹר הַמַּיִם בְּמְקוֹם מְרַחֵק,

שְׁנִמְצָא מַחוּץ לַחֹדֶר. מַהִי אֲלַמַּת הָאוֹר הַזֶּה? מַהִיכֵן בְּכָלֵל הִיא מַגִּיעָה אֵלַי? הוּא יִפְתַּח אֶת הַדְּלֵת וּבִבַת אַחַת יִגְלֶה עוֹלָם שְׁלָם, עוֹלָם חֲדָשׁ! עַד הַיּוֹם הוּא לֹא הָיָה מוֹדַע אֵלָיו כָּלֵל וּכְלָל.

אָבֵל הָעֵקֶר הוּא הַתְּגִלַּת הַבָּאָה: לְכָל קָרוֹ אוֹר יֵשׁ מְקוֹר מְמַנּוּ הִיא בּוֹקְעַת. הָאוֹר הַמֵּאִיר אֵלֵינוּ מַצְבִּיעַ וּמְאוֹתֵת לָנוּ לְשֵׁם לֵב לְמְקוֹרוֹ שֶׁל הָאוֹר. לְדַגְמָה, אֲלַמַּת הַפִּנְסָה תִּשְׁלַח אוֹתִי לְבִדֵּק בִּיצַד הִיא בּוֹקְעַת מִתּוֹךְ סְלִיל הַלֵּהֵט שֶׁל הַנוֹרָה; נִקְדַּת הַלְיָזֵר הַמְרַצֵּדֵת עַל הַקִּיר מְאֵתְגֵרֵת אוֹתִי לְבִדֵּק מֵהוּ אֶקְדַּח הַלְיָזֵר וְכִיצַד מוֹפְקֵת מְמַנּוּ אוֹתָהּ נִקְדַּת אוֹר; קְרִי הַשְּׂמֶשׁ, הַעוֹשׂוֹת כְּבֵרֵת דְּרָךְ עֲצוּמָה עַד לְהַגְעֵתוֹ אֵלֵינוּ, יִגְרוּ אֶת סְקָרְנוֹתֵי לַחֲקוֹר בִּיצַד פּוֹרְצוֹת הַלְּהָבוֹת מִתּוֹךְ תּוֹכָה שֶׁל הַבַּעֲרָה הַעֲצוּמָה הַמְתַּחֲוֹלָלֵת בְּגוֹף כְּדוֹר הַשְּׂמֶשׁ. בְּלִשׁוֹן הַחֲסִידוֹת מְכַנֶּה מְקוֹר הָאוֹר בְּשֵׁם 'מָאוֹר'.

תּוֹרָה אוֹר

נו, מִן הַסֵּתֶם אַתֶּם כְּבָר מְנַחֲשִׁים אֶת כּוּוֹן הַמַּחֲשָׁבָה שְׁלִי. נְכוֹן, אוֹר הוּא אַחַד הַדְּמוּיִים הַחֹשׁוֹבִים בְּיוֹתֵר בַּתּוֹרַת הַחֲסִידוֹת. הָאוֹר מְבַטֵּא שְׁפַע שֶׁל טוֹב וְלָכֵן הוּא הַמְּשָׁל הָעֵקְרִי לְהַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹת. כְּאֲשֶׁר בְּרָא ה' אֶת הָאוֹר הוּא מְיָד רָאָה בּוֹ אֶת הַטּוֹב: "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב". גַּם הַתּוֹרָה נִקְרְאֵת אוֹר – "תּוֹרָה אוֹר" – מְשׁוּם שֶׁהִיא שְׁפַע טוֹב וְנִפְלֵא שְׂמֵשְׁפִיעַ לָנוּ ה' יִתְבַּרְךָ.

יהודי ויהודי, גם המרחק ביניהם, את
 מקור האור – את המעין בעצמו!
 שנופה להפיץ את המעין ולגלות את
 מקור האור אצל כלנו!
 לשנה טובה בלמוד החסידות ובדרכי
 החסידות תפתבו ותחתמו!
 שבת שלום ומברך!
 5'

אי שם. לעמת זאת, כאשר אני מפיץ
 את המעין – הופך גם מקור המים
 להיות זמין לכל אחד ואחד.
 הבעל שם טוב, וכל ממשיכי דרכו עד
 עצם היום הזה, מפיצים את פנימיות
 התורה בעולם. לפנימיות התורה כח
 אין סופי, בלתי מגבל, והוא דומה למעין
 המתגבר. פנימיות התורה מביאה לכל

ג	ל	ע	י	ג	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ך

יט כסלו - חג החגים

קדמו

שיר משיח

ההתוועדות המרכזית
עם הרב יצחק גינזבורג שליט"א

תתקיים במוצאי שבת קדש פרשת "וישב" בשעה 20:30
באולם בית רבקה בכפר חב"ד ב'
ברוב שירה וזמרה

ניהול מוזיקלי: אחיה אשר כהן אלורו בליווי הרב שלמה כ"ץ

לזכות אבינתן בן דיצה תרצה הי"ו
 שיצא לחרות מיד, וישוב הביתה בריא ושלם בגופו ובנפשו עם כל החטופים.
 ותהיה הירידה לצורך עליה גדולה

מלוה מלכה - עזרת נשים פתוחה - מכירת ספרי הרב